

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 227

TELEFON UREDNISTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 28-67
POSLOVALNICA CELJE, Prešernova 3, tel. 280
TELEFON LJUBLJANA: 46-91

Maribor, ponedeljek 7. oktobra 1940

NAROCNINA NA MESEC
Prelema v uravi ali po pošti 14 din.
Dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din.
POŠTNI ČEKOVNI RAČUN: 11.409

Cena
din 1.—

Nevarnost spopada na Daljnem vzhodu

Angleži so objavili, da bodo 17. t. m. zopet odprli pot za kitajske vojne dobave čez Burmo - V Tokiu groze z vojno proti angleškim kolonijam v Aziji - Japonske čete se že pomikajo proti angleški Burmi — Konflikt na Daljnem vzhodu bi potegnil v vojno tudi Zedinjene države

LONDON, 7. okt. United Press. Angleški poslaniški v Moskvi, Tokiu in Washingtonu so dobili nalogo, obvestiti tamkajšnje vlade o sklepu Velike Britanije, da bo pot med Burmo in Čungkingom ponovno odprta 17. t. m. V londonskih krogih polagajo s tem v zvezi veliko važnost na akcijo sira Stafforda Crippsa v Moskvi, ki bo obrazložil londonski korak. Odločujoči krogi v Moskvi so mnenja, da bo ponovna otvoritev važne poti iz Burme na Kitajsko sprožila nove diplomatske pretresljaje in komentarje v svetu. Japonski list »Hoci« piše, da »je pot iz Burme zadnja prometna arterija, ki jo imajo kitajski nacionalisti še na razpolago. Tod vodi tudi direktna zveza z azijskega jugapriko Kitajske na ozemlje sovjetske Rusije. Dejanje, ki se napoveduje za 17. oktober, je v zvezi s sodelovanjem med V. Britanijo in USA na Tihem oceanu zelo tvegana reč. Položaj na Tihem oceanu postaja zelo nevaren in USA se opozarjajo, naj se zaradi nekega brezpomembnega gibanja na Kitajskem ne spuščajo v avanture, ki bi lahko rodile hude posledice na vzhodu Azije.«

TO DEJANJE BI POMENILO VOJNO.

TOKIO, 7. okt. Stefani. List »Hoci« piše, da bo japonsko zunanje ministrstvo v najkrajšem času zahtevalo od angleške vlade zatrdila, da ne postavlja vprašanja ponovne otvoritve zveze med Burmo in Čungkingom. Japonska vlada smatra ta dejanje za sovražno in bi po tem tudi postopala.

JAPONCI ŽE KRENLI PROTI BURMI

ČUNGKING, 7. okt. TASS. Vojaški opazovalci pravijo, da nameravajo Japonci presekat prometne zveze med Burmo in Kitajsko in da so v ta namen japonske čete že krenile proti Burmi. Kitajske čete pa pripravljajo proti akcijo, da zagotove še nadalje zvezo Kitajske z Burmo, zato so že v teku obrambna de-

la, ki naj zaščitijo na novo zgrajene ceste z Burmo. Prav tako se je izvedelo, da so tudi Angleži pričeli izvajati ukrepe za obrambo Burme pred eventualnim japonskim napadom.

JAPONSKO LETALSTVO V INDOKINI

TOKIO, 7. okt. DNB. List »Tokio Asahi Šimbun« prinaša članek dopisnika iz Hanoja o izkrcavanju japonskih čet v mestu in zasedbi tamkajšnjega letališča. Dopisnik pravi, da Japonci v posesti hanojskega letališča lahko kontrolirajo s svojimi zračnimi silami ves promet med Burmo in Čungkingom ter premikanje kitajskih čet v širokem zaledju. Vsa pota tod so izpostavljena bombardiranju japonskih letal.

JAPONSKI ODGOVOR KNOXU

TOKIO, 7. okt. DNB. List »Kokumin Šimbun« prinaša članek v odgovor amerišskemu mornariškemu ministru Knoxu glede ameriško-japonskih odnosov v

vzhodni Aziji in pravi, da USA ne smejo pozabiti, da so japonske čete že v Indokini, kar znatno okrepljuje položaj Tokia na jugu Azije.

MOBILIZACIJE TUDI V TAJLANDU

BANGKOK, 7. okt. ZPV. Po vsem Tajlandu (Siamu) vlada velika vznemirjenost. Opaža se gibanje siamskih čet v smeri francoske Indokine. Poklicanih je bilo v vojaško službo mnogo rezervistov in rekvirirani so tudi vozovi. Glavno žil rališče siamskih čet je meja pri Takeku in Savamaketu.

VAŽEN POSVET V INDOKINI

TOKIO, 7. okt. DNB. Generalni guverner Indokine in šef japonske komisije sta imela daljši sestavek. »Tokio Asahi Šimbun« pravi, da sta se predstavnika dveh držav posvetovala o političnih, vojaških in gospodarskih vprašanjih na jugu Azije.

Sestanek na Brennerju vojaškega značaja

V Italiji zatrjujejo, da stopajo vsa druga vprašanja v ozadje pred glavnim, ki je: dokončna zmaga nad Anglijo — Zato napovedujejo v najkrajšem času bliskovite dogodke

RIM, 7. okt. ZPV. V Italiji pravijo v komentarjih k sestanku na Brennerju, da ni težko uganiti pomena tega dogodka, ako se primerja s prejšnjimi. Po prvem sestanku Hitlerja z Mussolinijem na Brennerju je sledila nemška akcija na Norveškem, nato pa v Holandiji, Belgiji in Franciji. Vse to se je odigralo v času nepolnih treh mesecev. Drugemu sestanku Hitlerja in Mussolinija so pripravila podlago rimska in berlinska posvetoovanja, pri katerih je sodeloval tudi španski notranji minister Sener. Ob tej priliki je bil podpisan tudi pakt z Japonsko. Prvi efekt tega pakta je bil ta, da je Sovjetska zveza potrdila svojo nadaljnjo nevtralnost, ki je blagohotno usmerjena nasproti silam osi. Zaradi tega je jasno, da so bili na drugem brennerskem sestanku sprejeti sklepi za nadaljevanje vojne proti Veliki Britaniji z vsemi razpoložljivimi vojaškimi, političnimi in diplomatskimi sredstvi. Pripravljajoče se operacije bodo imele namen z največjo odločnostjo premagati vse zapreke, ki še stojijo državam osi na poti pri uresničenju njihovega končnega vojnega cilja, popolne zmage nad Anglijo. Vsa druga vprašanja so drugovrstnega značaja, ker za njih dokončno rešitev je najprej potrebna zmaga. Zaradi tega se bodo tudi tokrat razvijali dogodki z bliskovito naglico.

vajo, da je bil sestanek na Brennerju pretežno vojaškega značaja in da je treba po njem pričakovati nove vojne dogodke, tako proti Angliji sami, kakor proti njenim postojankam v Afriki. V Londonu izjavljajo sicer, da so na vse take do-

godbe temeljito pripravljene, toda v Italiji in v Nemčiji so že od začetka vojne navajeni poslušati take angleške izjave, godke temeljito pripravljene, toda v Italiji ni bila v ničemer in nikjer pripravljena.

Preganjanja Madžarov in Romunov

BUKARESTA, 7. oktobra. DNB. Romunski listi objavljajo daljša poročila o nasilnem madžarskem postopanju z romunskim prebivalstvom v severni Transilvaniji. Po teh poročilih je prispel v soboto na obmejno postajo Curtici tovorni vlak s sedmimi zaprtimi vozovi, v katerih je bilo 280 romunskih intelektualcev iz severne Transilvanije, med njimi tudi škof iz Velikega Varadina. Pregnanci so izjavili, da so bili brez vsakega predhodnega obvestila odpeljani iz svojih stanovanj in odgnani na postajo, kjer so jih brez prtljage in hrane zaprti v živinske vozove ter jih odpeljali proti romunski meji, kjer

so jih postavili v Romunijo.

BUDIMPEŠTA, 7. oktobra. DNB. Po uradnih poročilih preganjajo romunska oblastva Madžare, ki so še ostali v Romuniji. Romuni odpuščajajo uradnike in delavce madžarske narodnosti in jih pošiljajo čez mejo na Madžarsko. Na Madžarsko je prispelo že 15.000 madžarskih beguncev iz Romunije. Doslej je ostal brez uspeha vsak poizkus dobiti od romunske vlade pojasnilo za to postopanje, ki nasprotuje določilom dunajske rzsodbe. V takih prilikah je madžarska vlada prisiljena seči do represalijah in je zato že pričela izganjati Romune iz Madžarske.

Ogromno oboroževanje Amerike

WASHINGTON, 7. okt. Reuter. Mornariški minister Knox je izdal odredbo, po kateri se morajo vsi rezervni častniki in mornarji javiti za nastop vojaške službe. S tem vpoklicem in prejšnjimi imata vojna mornarica Zedinjenih držav sedaj pod orožjem 235.000 častnikov in mornarjev.

rica 3000 letal, dočim so v teku pogajanja za še nadaljnjih 4000. Za letalstvo bo urejenih 13 novih oporišč, v katerih bo garniziranih 28.000 častnikov in vojakov.

NEW YORK, 7. okt. Assoc. Press. Sinoči je bil izpolnjen načrt za obrambo New Yorka. Določeni so 15 milijard dolarjev za gradnjo velikih arsenalov na poldrožju Waterwheta, v gornjem delu New Yorka.

Inspekcija in manifestacije v Italiji

RIM, 7. okt. ZPV. Mussolini je prišel včeraj inspekcije severnih italijanskih vojsk, ki so nastanjene v Piemontu, Lombardiji in Benečiji. Ta inspekcija bo trajala verjetno več dni. Mussolinija spremljata med drugimi tudi državni podtajnik vojnega ministrstva general Soddu in na mestnik šefa glavnega generalnega štaba general Roata. Mussolini je včeraj pri letal na letališče v Piacenzi, kjer so ga

sprejeli med drugimi prosvetni minister Pavolini, armadni poveljnik general Verzelino in šef generalnega štaba milice Starace.

RIM, 7. okt. Stefani. V soboto in v nedeljo so bile po vseh večjih italijanskih mestih manifestacije. Vsi govorniki so poudarjali nezlomljivo voljo italijanskega naroda, da vodi sedanjo vojno do kraja. Manifestacij so se udeleževale velike množice prebivalstva, potrjujoč tako svojo željo, da se vojna proti Veliki Britaniji nadaljuje do zmagovitega konca. V govorih so bile poudarjene smernice in razlogi, zaradi katerih nastopa Italija in Nemčija složno v boju proti Angliji.

Angleži napovedujejo letalsko ofenzivo

LONDON, 7. okt. Ass. Press. Brigadni general baron Henry Poge Croft, podtajnik vojnega ministrstva, je v nedeljo napovedal med drugim, da so angleške vojne sile pripravljene za profinapad kraljevinskimi letalskimi silami v ospredju ki bodo uničile sovražne tovarne za vojno.

Dva francoska dementija

VICHY, 7. okt. »United Press« javlja, da Pétainova vlada službeno demantira švedske vesti, da sta Nemčija in Italija nameravali prudit Franciji, sklenitev končnega miru. Dalle izjavljajo v Vichyju da niso imeli namena napovedovati vojne Vel. Britaniji, ker hočejo v sedanjem konfliktu ostati ob strani.

SVOBODA ZNANOSTI IN MISLI

NEW YORK, 7. okt. DNB. Predsednik Roosevelt je imel v Hyde Parku ob priliki posvetovalne neke šole govor, v katerem je označil svobodo, znanost in vsobodo misli kot največjo dobroto demokracije.

NAGRADE GDANSKIM KMETOM

GDANSK, 7. okt. DNB. Gaulajter Forster je dal pojedelskim oblastvom na razpolago 100.000 mark, ki naj jih razdelijo kot nagrade onim kmetom, ki so letos posebno izkazali,

Večja aktivnost vojnega leta stva

V zadnjih dveh dneh so nemška in angleška letala zopet intenzivneje napadala Anglijo, odnosno Nemčijo ter zasedene pokrajine v bližini Rokavskega preliva

VČERAJSNJE NEMSKO POROČILO

BERLIN, 7. oktobra. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče uradno vojno poročilo: Močnejše letalske enote so včeraj in ponoči uspešno bombardirale luške naprave, živalska skladišča, tovarne orožja in ostale vojne cilje v prestolnici Velike Britanije. Bombe so večkrat zadele rezervoarje bencina in plina v Tilburyju. Drugi napadi so veljali pristaniščem, letališčem, železniškem postajam, železniškem progam, vojnim taboriščem in vojnim tovarnam na jugu in zahodu angleške obale. Nastali so številni požari, ki so dokazovali uspešno bombardiranje nemških letalskih edinic. Napadi so veljali tudi angleškimi konvojem. Pri tej priliki sta bili zadeti dve trgovski ladji, od katerih se je ena nagnila na stran in ni mogla nadaljevati svoje poti, druga ladja pa se je vnela. Na raznih krajih je prišlo do letalskih bitk, ki so se končale v korist nemškega letalstva. Sovražnikovi poskusi ponoči med 5. in 6. okt., da bi leteli nad severno Nemčijo, so bili preprečeni že na mejl in so se sovražnikova le-

tala morala vrniti. Sovražnim letalom je ob tej priliki uspelo odvreči nekaj bomb na tri nemška in eno holandsko mesto in je bilo pri tem ranjenih nekaj meščanov. V letalskih bitkah nad Anglijo je sovražnik včeraj izgubil 30 letal, sedem nemških letal se ni vrnilo v svoja oporišča. Kapitan Wiek je včeraj sestrelil v letalskih bitkah pet angleških letal in se tako število sestreljenih letal poveča na 41.

ANGLEŠKA POROČILA

LONDON, 7. okt. ZPV. Ker se je vreme izboljšalo, so postali letalski napadi na obeh straneh zopet intenzivnejši. Nemška letala so tekom sobote, noči od sobote na nedeljo, nedelje in pretekle noči ponovno skušale napasti London in druge kraje v Angliji, vendar so bila večkrat odbita ali ovirana. Kljub temu je bilo več zadetkov in požarov, ki pa so bili kmalu pogaseni. Angleška letala so tudi v zadnjih nočeh zopet bombardirala vojaške in industrijske naprave v Nemčiji ter v po Nemcih zasedenih pokrajinah na zahodu. Napadla so tudi velike tanke bencina pri

Gelsenkirchenu ter znova Kruppove tovarne v Essenu. Večji napadi so bili dalje izvršeni na Hamm, Osnabrück in Köln. V amsterdamski luki je bilo napadenih več ladij, ki so bile zadete in poškodovane. Enak napad je bil izvršen na koncentracijskih nemških ladij v Brestu in Gravelinesu. Končno so pa bile položene pred nemška pristanišča Kanalu tudi morske mine. Pri vseh teh operacijah je angleško letalstvo izgubilo samo 3 letala.

LONDON, 7. okt. Reuter. Skrit v oblakih je del nemških bombardnikov preletel Kanal in dosegel London. Tu jih je zajel protiletalski ogenj. Nad severozahodnim delom vlemesta se je neko nemško letalo nenadoma spustilo nižje in odvrlo bombe. Bombnik je bil kasneje zrušen v okolici. Neko letalo tipa Dornier je bilo sestreljeno na južozahodnem delu Anglije.

LONDON, 7. okt. Globereuter. Davi zgodaj zjutraj so padale bombe na obalo grofije kentske in na mesto Kent. Škode ni bilo, ubitih je le mnogo šip na starem samostanu, v katerega kapehi je bilo 12 nun vprav zbranih pri molitvi.

Velik požar v Berlinu

BERLIN, 7. okt. DNB. Sinoči je v nekem poslopju starega dela mesta izbruhnil požar. Ne ve se še, kako je ogenj nastal. V poslopju je bilo mnogo starega materiala, zato se je požar naglo širil, posebno v odelku, kjer je bil spravljjen papir. Polcija in gasilci so ogenj kmalu pogasili. Poškodovana poslopja so stara nad sto let.

BOLGARI SLAVE DRŽAVNIKE OSI

SOFIJA, 7. okt. DNB. Občinski odbor Dobriča je sklenil imenovati najlepše mestne ulice po grofu Cianu in von Ribbentropu. Nemški in italijanski poslanik v Sofiji sta pa izvoljena za častna meščana Dobriča.

ODISEJADA BRODOLOMCEV

LONDON, 7. oktobra. Reuter. V neki škotski luki se je izkrcala posadka parnika »Habsbey«, ki je bil potopljen na Atlantiku že 24. aprila. Kapitan ladje je bil s 23 člani posadke ujet in vkran na neki norveški parnik. Blizu rta Finistere jih je osvobodila angleška podmornica ter odvedla norveški parnik v Gibraltar. Dva meseca po zajetju je bila posadka »Habsbeya« osvobodjena.

NOV NAPAD NA ČUNGKING.

ČUNGKING, 7. oktobra. DNB. Mesec dni po zadnjem napadu so japonska letala znova bombardirala mesto. Škoda ni velika.

NESREČA NA NORVESKEM

OSLO, 7. okt. V fjordu Stavangerju se je primerila težka prometna nesreča. Nek avtomobil je padel s pomola v morje. Štiri osebe so utonile.

JAPONSKI GLAS O POLOZAJU V ANGLIJI

TOKIO, 7. okt. DNB. Predstavnik japonske paroplovne družbe, ki se je vrnil iz Evrope v Tokio, izjavlja, da vlada na Angleškem velik nemir zaradi trajnih nemških napadov. Finančni in politični položaj v državi je zelo slab, cene življenjskim potrebščinam so narasle. Posledice letalskih napadov so mnogo večje, kakor pišejo angleški listi.

AMERIŠKA POMOČ ANGLIJI

NEW YORK, 7. okt. Reuter. »New York Herald Tribune« piše o zasedanju odbora za pomoč Veliki Britaniji ter pravi, da je po soglasju kongresa potrebna s strani USA čim hitrejša in izdatna pomoč Angliji.

POVEČANJE KAPITLA AEG

BERLIN, 7. okt. DNB. Znano nemško podjetje AEG je povečalo svoj kapital od 40 na 160 milijonov mark.

JAPONCI NISO V HAJFONGU?

ŠANGHAJ, 7. okt. DNB. Vesti, ki so krožile pred dnevi o izkrcanju japonskih čet v Hajfongu, se ne potrjujejo. Zmagala sta Bondarevski in Lilienthal

PRVA OPREMA AMERIŠKE VOJSKE

WASHINGTON, 7. oktobra. Reuter. Predstavniški dom je osvojil in poslal Rooseveltu v podpis zakon, ki predvideva kredit 1482 milijonov dolarjev kot prvi fond za opremo ameriške vojske 1,039.441 mož.

BOMBE NA SVEDSKO

STOCKHOLM, 7. okt. DNB. Zdaj je nepobitno dokazano, da so bile bombe, ki so padle na Malmö, angleškega izvora. Švedski poslanik v Londonu je vložil pri britski vladi energičen protest ter zahteval zagotovila, da se podobni primeri ne bodo več ponovili. Zahteval je tudi odškodnino za povzročeno škodo.

Borza. Curih, 7. okt. Devize: Beograd 10, Pariz 9.95, London 17.10, New York 433.25, Milan 21.8750, Madrid 40, Berlin 173.50, Budimpešta 85 pet osmink, Atena 3.00, Bukarešta 2.25.

Mariborska napoved: Pretežno oblačno in vetrovno. Obeta se poslabšanje vremena. Včeraj je bila najvišja temperatura 20.8, danes najnižja 7.3, opoldne 15.5.

Poročila z angleško-italijanskih bojišč

RIM, 7. okt. Stefani. Italijanski glavni stan je poročal včeraj: Potopljeni sta bili dve sovražni podmornici, od katerih je eno potopil borbeni čoln. V severni Afriki so močni ogledniški letalski oddelki bombardirali zbrane sovražne čete in skladišča vojnega materiala pri Marsa Matruhu. Doseženi so bili pomembni rezultati. Na povratku so italijanske enote naletele na neko sovražno letalo, ki je bilo brzkone sestreljeno. Vsa naša letala so se vrnila v svoja oporišča. V Rdečem morju so naša letala bombardirala objekte na otoku Perim. Sovražna letala so bombardirala Aiso in Asb. Pri tem ni bilo nobenih žrtev, gmotna škoda pa je zelo majhna.

RIM, 7. okt. Stefani. Potopljeni sta bili

dve angleški podmornici, ena od italijanske podmornice, druga od bojnega čolna.

RIM, 7. okt. Reuter. Italijanska letala so napadla včeraj severozahodni del Rdečega morja.

KAHIRA, 7. okt. ZPV. Angleško letalstvo je izvršilo v soboto in nedeljo veliko napadov na italijanske postojanke v Libiji, Eritreji in Abesiniji. Največji napad je bil izvršen v soboto na Bengasi v Libiji. Bombardirane so bile pred vsem tam zaščitane italijanske ladje in skladišča v pristanišču. Nastali so požari v skladiščih in na neki veliki ladji. Prav tako so bile napadene tudi italijanske ladje v Tobruku. Neka angleška vojna ladja je pa pretekli teden obstreljevala Stampallo na italijanskem Dodekanezu.

Polemike med vojskujočimi

BERLIN, 7. okt. DNB. »Völkischer Beobachter« piše k poizkusom Churchilla, prepričati Angleže o srečnem koncu sedanje vojne, da so vsa ta sledomišenja izraz nemoči in strahu pred nemškim vpadom. List dalje pobija Reuterjevo drditev, da angleške letalske sile niso utrpeli večjih izgub. Čemu so pa potem v britskih letalskih podjetjih povečali delosni čas? Glede na trditev nekega angle-

škega generala, da bo Nemčija, če ne zdaj, skušala spomladi vdreti v Anglijo in da bo Velika Britanija spomladi odnesla zmago, ugotavlja list, da se Angleži v 13 mesecih vojne niso ničesar naučili, še vedno so zastrupljeni z lažmi Churchillove propagande. Nekega dne se bo moral angleški narod prebuditi iz sna in se dvigniti proti tistim, ki so ga nalagali,

Prebivalstvo sedanje Velike Nemčije

BERLIN, 7. okt. DNB. Glavna uprava državne statistike objavlja dokončne rezultate lanskega ljudskega štetja. Nemčija je imela 17. maja 1939. leta 79.375.281 prebivalcev. Temu je treba dodati še prebivalstvo Gdanska, Memelsko oblastnijo in Eupen-Malmedy v

Belgiji, tako da šteje Nemčija 89 milijonov duš. Všteveni še poljski gubernij je v mejah Velike Nemčije 107 milijonov prebivalcev. Za sovjetsko Rusijo, katere evropski del šteje 150 milijonov duš, je Nemčija po številu prebivalstva na drugem mestu.

Proces proti Codreanujevim morilcem

BUKAREŠTA, 7. okt. DNB. Prišel se je proces proti morilcem vodje Zelenega garde Codreanuja. Preiskovalna komisija za revizijo političnih procesov zadnjih desetih let, je zaslišala v soboto bivšega pravošednega ministra Victorja Jamandija, predsednika apelacijskega sodišča Raduja Pascuja, polkovnika Seguija ter orožniška majorja Macoveanuja in Dinulescuja, ki so pred dnevi priznali, da so izvršili organizacijo Codreanujevega umora.

NEMSKO GLEDALIŠČE V VARŠAVI

VARŠAVA, 7. okt. DNB. V navzočnosti generalnega guvernerja, ministra rajha dr. Franka in predstavnikov oblastev je bilo včeraj, leto dni po vkorakanju nemških čet v Varšavo, popolnoma prenovljeno gledališče zopet otvorjeno. Zvečer je bila predstava dela »Agnes Bernauer«. Od časa do časa bo igralo gledališče poposebno izkazali.

PROTEST PROTI ANGLEŠKI CENZURI

BERMUDA, 7. okt. Associated Press. Kapitan parnika »Excalibur«, last »The American Export Lines«, je vložil pri družbi oster protest zaradi postopanja angleških kontrolnih oblasti na Bermudih. Te so parnik ustavile, cenzorji so pregledali vse blago ter z nekaterimi zabojem odstranili pošne pečate. Zaplenili so zaboj, v katerem je bilo vrednosti za 3 milijone dolarjev v zlatu, daje en zaboj s slikami in en zaboj s knjigami, ki jih je poslalo neko mesto v Franciji za neki umetniški paviljon v New Yorku. Angleški cenzorji so dalje pobrali od 2016 poštnih vreč 1292. Kapitan je ostro protestiral proti temu, da se odpirajo pečati vrednostnih pošilk, ki so po vseh predpisih strogo zapečatene.

IMENOVANJE V JAPONSKI MORNARICI

TOKIO, 7. okt. DNB. Viceadmiral Simizu je imenovan za poveljnika japonskega vojnega ladjevja v severnih kitajskih vodah.

PRICETEK POUKA V ALZACIJI

BERLIN, 7. okt. DNB. V začetku oktobra se je začel pouk na vseh osnovnih šolah Alzacije. V Strassbourgu je pet gimnazij, tri moške, ena ženska in ena protestantska, ki obstaja že 400 let.

ARGENTINSKO-BRAZILSKA TRGOVINSKA POGODBA

BUENOS AIRES, 7. okt. DNB. Ob uspešno zaključenih trgovinskih pogajanjih med Argentino in brazilsko vlado piše tisk, da je skrajni čas, dati svetu možnost svobodnega trgovanja med vsemi narodi.

NAPADI NA NEMŠKE RESEVALCE

BERLIN, 7. oktobra. DNB. Nemška reševalna služba brodolomcev je večkrat izpostavljena napadom angleškega letalstva. Angleška letala posebno napadajo nemške pomožne parnike pri reševalnem delu v Kanalu in na Severnem morju. Ti napadi so posebno pgesti zdaj, ko nemške letalske sile stalno ogražajo Veliko Britanijo. V avgustu in septembru so uničili Angleži deset nemških reševalnih letal. Nemška reševalna služba je rešila v zadnjem času 226 brodolomcev, med katerimi je tudi precej Angležev.

POGODBA BOLGARIJA — DANSKA

KODANJ, 7. oktobra. Stefani. Med Bolgarijo in Dansko je podpisan trgovinski sporazum. Prva bo izvažala na sever tobak, druga pa v Bolgarijo industrijske proizvode.

HAMBURŠKA OPERA V OSLU

OSLO, 7. oktobra. DNB. Hamburška opera gostuje v Oslu. Včeraj so predvajali Mozartovo »Ugrabitev iz Serajla«. Navzočna sta bila tudi komisar rajha Terboven in general von Falkenhorst.

KONSOLIDIRANJE JAPONSKEGA GOSPODARSTVA

TOKIO, 7. oktobra. Stefani. Predsednik vlade Konoje je dejal, da bo japonska vlada takoj izdala ukrepe za konsolidacijo japonskega gospodarstva.

GARDINER V ANGLIJI

LONDON, 7. oktobra. V London je došel kanadski poljedelski minister James Gardiner. Novinarjem je dejal, da prihaja v britsko prestolnico s poročilom o zalogah prehrane in surovin, ki jih lahko nudi Kanada v splošno korist britskega imperija.

IRSKA ZA SVOJO OBRAMBO

DUBLIN, 7. okt. Reuter. Predsednik irske vlade De Valera je včeraj izjavil, da je irska vojska zdaj sedemkrat močnejša. Blizu 2,000.000 mož se je prijavilo za obrambo irske neodvisnosti in nevtralnosti.

Dragotin Kveder:

Pošteni nimajo strahu in malodušnosti!

O nesvobodi in svobodi

Ko sem nekoč hotel zaplesti dobrega znanca v razgovor o socialnih vprašanjih, me je prav hitro prekinil. Rekel mi je, da mu je edino prikladno mesto za take razgovore samotna v planinah. Neki kmet mi je pa dejal, da smatra take razgovore za prav umestne ob kakem pustem, enoličnem delu, n. pr. ob pletvi korenja po ječmenovi žetvi. Delo baje gre ob takim prijetnem kramljanju mehanično bolj izpod rok in delovni čas hitro mine. Leta 1907. je še mogel znan, izvrsten sociolog reči: »Socialne ideje so vprav zaradi tega stvarno učinkovite, ker se o njih ne govori. Dogodki od leta 1914 dalje so preobrnilo to mnenje. Za sedanje čase in dogajanja menda tudi ne bo več molk in duhovna tišina edino umestno stališče, ki ga naj zavzamemo proti njim.

Naglo tekoči dogodki okoli nas tvorijo zgodovino vsega človeštva in s tem tudi našo narodno zgodovino. Ne gre, da bi jih enostavno prespali. Nima smisla misli o njih zakopati v svojo notranjost. Ali ni bolje, da jih iznašamo drug drugemu, da začnemo ob njih javno misliti s tiskano besedo.

Iznesene misli v prikladnih razpravah pa naj bodo take, da se zbuja v čitatelju samo

po sebi še druge prikladne lastne zamisli. Kajti ideje, rojene iz svobodnega mišljenja so tiste, ki imajo edino socialno oblikovne sile v sebi. Naj nas ljudje čujejo in naj začnejo tudi razmišljati! Koga naj se zaradi tega bojimo in čemu bi se bali? Kdo mora oporekati tezi, trditvi, da svobodno mišljenje ni samo zdravemu življenju socialnega organizma neobhodno potrebno, nego celo nujno in nad vse všečno veseljstvu, kakor luč in toplota? Nista li pogum in hrabrost otroka le svobodnega življenja? Kdo more trditi, da sta otroka suženjskega mišljenja in robskega duševnega stroja? In nista li pogum in hrabrost tisti socialni kreposti in sili, ki sta nam baš v sedanosti najbolj potrebni?

Trojna, smo rekli, so področja socialnega življenja. Ali trojni so člani socialnega organizma: gospodarski, pravni in duhovni. Prirodno je, da se po posebnih svojih zakonih povsem tako prožemajo, da tvorijo vsak čas skladno enoto. Poedini človek stoji s svojim osebnim življenjem vsak čas v vsakem področju. Izživljava se pa v vsakem področju na drug, povsem svojevrsten način. Drugi veljajo tudi zakoni na vsakem izmed teh področij. In ne samo miselno je razlikovati

tri socialna področja, nego je treba, da jih v stvarnosti tudi različno urejemo in upravljamo. In to po posebnih, med seboj različnih načelih.

Stara znana demokratska načela: svoboda, bratstvo in enakost, smo spoznali za taka prikladna načela. Vsako načelo na svojem poprišču. Gospodarsko življenje je treba vsak čas urejevati in upravljati po načelu bratstva in medsebojne pomoči. Produkcijo, trgovstvo, promet in potrošnje dobrin naj na osnovi načela bratstva in skrbstva vodijo in upravljajo samo taki ljudje, ki imajo za to dovoljno strokovno znanje in socialno-etične sposobnosti. Upravljajo naj gospodarsko skupno življenje načrtno, asociativno, ali kolektivistično, kakor vsak čas zahtevajo to prilike, okolnosti, potrebe in možnosti. Manje asociativne organizacije naj se navzgor vedno zožujejo nasproti centralni asociaciji ali gospodarskem svetu. Cilj upravljanja ne more biti drug, nego ustvarjati vsem človeško, dostojno fizično življenje, t. j. blaginjo.

Pravno-varnostno socialno področje, ali to kar imenujemo država, upravlja, urejuje, kontrolira in regulira medsebojne odnose državljanov, izvirajočih iz gospodarskega

udejstvovanja, kakor odnose v kulturno-prosvetnem področju delujočih po načelu enakosti in demokracije.

Sem spada tudi družabno življenje med ljudmi. Vse objektivne, vnanje odnose med ljudmi je treba napraviti stvarne, ali konkretizirati v pravnih in upravnih zakonih. V tem področju je važno na človeku edino to, kar je na njem splošnega, občestvenega. To splošno bistvo človeka se v tem področju označuje kot državljan. Splošnemu bistvu človeka odgovarjajoče so ravno enake pravice, iz katerih nujno izvirajo enake dolžnosti. V prejšnjem, v gospodarskem področju, se nam prikazuje človek predvsem kot bitje za sebe, ki ima svoje individualne potrebe. V pravnem členu socialnega organizma naj se vse določa in dogaja po presoji med seboj enakih ljudi. K temu sodelovanju naj se ob potrebi pritegnejo kateri koli polnoletni sposobni ljudje.

Duhovno življenje, ali kulturno-prosvetno, se naj upravlja po načelu svobode. Tu naj se svoboda izživljava nemoteno tako, da bo vsak državljan lahko osebnost z lastno duhovnostjo. Le tako lahko postane poedinec v resnici mikrokosmos ali mali svet v veseljstvu, makrokosmosu.

Nič zato, ako ob takih idejah danes tudi še premmogi skomignejo z rameni ter pravijo: »Čemu vse to, nima smisla! Saj še nikjer nimamo tako ustvarjenega socialnega organizma in težko, da bi se dal kdaj kje ustvariti. Kdo bo neki proizvedel tako uredbo države in občestva? Nas je predvsem strah, da bo prišlo do socialnih preobratov in preoblikovanj le po človeških žrtvah in trpljenju krivih in nedolžnih!«

Jako umiljivi in deloma upravičeni ugovori, predvsem, kar se tiče strahu. Vsiljujejo se nam pa ob tem spet nova vprašanja, kakor: »Odkod strah in od koga nam je biti strah?«

Res je! Strahu in malodušnosti je v nas vseh v teh časih mnogo preveč. V vseh listih je citati članke s pozivi, naj se ljudje ohrabrijo in vdajajo malodušnosti. Le svobodoljubni, svobodnomiselni ljudje so pogumni in hrabri ter moralno mobilizirani mirno pričakujejo nadaljnji razvoj dogodkov. Kako boš tudi pogumen in hraber, če nisi bil vedno pošten in pravičen? Kako boš pogumen in hraber, ako si se plašil dela, težav in naporov? Kako boš pogumen, ako se nisi hotel skoro nikoli žrtvovati za druge v službi za druge? Kako se boš pogumno in hrabro z orožjem v roki boril za narod in domovino, za tvoje občestvo in bi bil pripravljen žrtvovati svoje življenje, ako te je strah pred smrtjo do kosti in ti je baš ta strah glavni motiv tvoje konfesionalne religioznosti in pobožnosti?

Kako bi te ne bilo strah pred sedanjimi dogodki in njih nadaljnjim razvojem, ako si bil vedno v strahu pred vsako svobodnejšo mislijo, ki bi ti bila utegnila pojasniti, kam vodi nes pametno socialno počenje? Zakaj si bil odklanjal vsako dobro, socialno učinkovito idejo, ker je bila v neskladu z načeli in prakso tvoje socialno malopomembne politične stranke, ki je morda v nji vodečim in njih ekspanzionom pohlep po oblasti in brezdelnih dohodkov bil glavni motiv delovanja in nehanja.

Kako ne bi bilo strah vse tiste, ki so na osnovi svoje politične ali finančne moči upravljali gospodarstvo občestva po popolnoma napačno pojmovani svobodi. Po svobodi od vseh socialno-moralnih zakonih in po svobodi do nebrzdanege izživljanja nagonov in zahtev nižje človeške prirode?

(Dalje jutri.)

Paul Baudoin

francoski zunanji minister je, kakor poročajo dopisnik švicarskega lista »La Suisse«, v zvezi z novo ustavo, k jo hoče dati Pétain Franciji, izjavil naslednje: »Novi red pri nas bo avtoritativen in socialen. Francija ni zapustila ideala svobode,

bratstva in pravice. Francija hoče vlado močne roke. Pomanjkanje avtoritete je zakrivilo naš poraz. Rekonstruirali bomo Francijo na osnovi »družina in delo«. Individualizem in svoboda onemogočata kolektivni napor in uničujeta ideale. V novem redu ne bo bogastvo razlog za oblast, tudi ne opravičilo za brezposelnost. Nova Francija bo priznala samo hierarhično sposobnosti.«

Ali bodo nočni napadi onemogočeni?

Vojaški sodelavec »Daily Telegrapha« prinaša optimistični pregled dosedanje obrambe Velike Britanije pred letalskimi napadi od zunaj in pravi, da sta, od kar so se po 11. avgustu zvrstili neprestani zračni napadi na otoke, posebno 15. avgusta, september dokazala sposobnost Angležev. Zdaj je Anglija na poslu, da zgradi velike bombnike, tako zvane »letelice trdnjav«, ki bodo ponesle v sovražno deželo veliko množino bomb, obenem pa bodo v stanu, da se z lastno posadko branijo na vse strani pred napadalci. Avtor je mnenja, da bo Velika Britanija sko-

ro dokončala dela glede posebe ne zračne obrambe, ki da bo povzročila sovražniku toliko izgub, da bo moral z nočnimi napadi prenehati. Glede invazije preko morja meni, da je sicer najbrž odložena precej daleč, ni pa izključeno, da se lahko poizkusi v zavetju megle. Z lahkimi ladjami bi bilo izkrcanje pri Dovru mogoče, tudi bi ne bilo težko pripraviti mostove za izkrcanje. V tem primeru bi nasprotnik lahko dobil opore za nadaljnji pohod. Toda, zaključuje avtor, tu se spet ne sme pozabiti, da angleške letalske in pomorske sile ne bodo mirovale.

Sklepi Nemško-ameriške zveze v USA

Iz Newarka v državi New Jersey javlja »United Press«, da je vodja »Nemško-ameriške zveze«, Avgust Klapproth izjavil, da šteje zveza že 10.000 članov, ki so vsi državljani USA. Ker je v Zedinjenih državah 20 milijonov Nemcev, lahko postanejo vsi ti člani zveze. Glavna naloga

zveze je, voditi akcijo proti bojkotu nemškega blaga. Klapproth je dejal, da sodeluje zveza v zadnjem času s Ku Klux Klanom. Zveza izjavlja, da kontrolirajo židje ameriški tisk, radio in film. Bori se proti komunizmu in hoče, da ostanejo USA izven sedanje vojne.

Pravica staršev pri vzgoji otrok v SSSR

Moskovska »Izvestija« z dne 21. septembra prinašajo zanimiv članek, ki dokazuje, da je 20 letno zapostavljanje sodelovanja med šolo in domom rodilo za sovjetne slabe sadove. Članek se zavzema za to, da dobe starši tudi v Sovjetski Rusiji večji vpliv na šole. Naivno bi bilo misliti, da morejo samo pedagogji, čeprav bi ti bili še bolj nadarjeni, rešiti vzgojni problem mladine. Sodelovanje šole in doma je nujen člen v vzgoji otrok. Staršem naj bo spet dana važnejša vloga pri vzgoji mladine. V bodoče naj prevladuje samo tak vzgojni sistem, v katerem bodo učitelj in starši delali skupaj. Starši naj prevzamejo odgovornost za to, če otroci v šoli ne napredujejo, na drugi strani je pa dolžnost pedagogov, da

skupaj s starši izgradijo duševno raven otroka. Roditeljski odbori naj dobe večje pravice, šole nasprotno pa naj skrbne na tako zvanih »univerzah za starše« v predavateljskih urah za pravilno razumevanje doma o potrebah šolskega pouka. Tako »Izvestija« Nova spoznanja nikakor ne diše po komunizmu in pričajo, daje dosedanji šolski sistem odpovedal.

Po zasedbi Transilvanije okrepljena Madžarska, ki šteje blizu 13 milijonov prebivalcev, lahko postavi v primeru vojne 1.300.000 mož pod orožje. Na tleh priključenega Erdelja je budimpeštanska vlada mobilizirala leta 1914 skoro 36 bataljonov pehote, 9 eskadronov in 2 bateriji, piše »Pester Lloyd«.

Kultura

Steletova Ptujška gora

V založbi župnega urada na Ptujski gori je izšla letos 130 strani male osmerke obsegajoča brošura »Ptujška gora«, ki jo je napisal univ. prof. dr. France Stelé in dodal 29 fotografij slovite romarske cerkve na Ptujski gori in njenih umetnin.

Ptujška gora je eden izmed naših najstarejših božjepotnih krajev in tamkajšnja cerkev, sezidana v gotskem slogu s poznejšo baročno okrasitvijo, predstavlja dragoceno arhitektonsko umetnino, kakršnih imamo na Slovenskem malo. Avtor knjižice, katere namen je nuditi opis in zgodovinske izsledke tudi najpreprostejšim bralcem, romarjem, pri sestavljanju ni imel lahkega stališča, kajti zgodovinski viri manjkajo ali pa so nepopolni, odnosno celo potvorenji. Kljub temu se je dr. Stéletu posrečilo skoraj z neovrgljivo gotovostjo dokazati, da cerkev Matere Božje na Ptujski gori ni nastala kot naslednica kake prejšnje cerkve ali kapele, kakor so nekateri menili, ampak kot do cela nova ustanova.

Po Stéletovih dognanjih je cerkev kot zaobljubo dal sezidati grof Bernard Ptuj-

ski s svojo ženo Valburgo Celjsko v začetku petnajstega stoletja, vsekakor pa pred letom 1421. Cerkev in njena oprema sta bili prvotno popolnoma gotski, notranja oprema pa je bila pozneje prenovljena, najbrže za časa jezuitske uprave, v baročnem slogu, vendar tako, da so tudi novejši baročne umetnine enakovredne prvotni gotiki. Beneficije so ustanovili po šestih oltarjih Bernard III. Ptujski in žena Valpurga, Friderik II. Celjski, vitez Janez Arnožki, Štubenberžani, vitez Žiga Dobrnški in plemiči Vahseneški.

Po izumrtju grofov Ptujskih je prešla Ptujška gora na njihove sorodnike Štubenberžane, pod katerimi je za krajši čas postala svetišče reformacije s pastorjem. Protireformacija jo je pa izročila jezuitom v Ljubnem (Leoben) ob Muri na Gorenjskem Štajerskem v katerih lasti je ostala poldrugo stoletje. Prve spremembe v notranjost so izvršili že protestanti, glavne pa jezuiti. Turška nadloga je cerkvi popolnoma prizanesla in je služila tamkajšnjemu prebivalstvu tudi kot dobro utrjen tabor. Za časa cesarja Jožefa II. so pregnani jezuiti izgubili tudi Ptuj-

sko goro, ki je postala samostojna posvetna župnija. Prvi posvetni samostojni župnik je bil imenovan l. 1787. Za petstoletnico je bila cerkev temeljito prenovljena. Sedaj je v upravi oo. minoritov, ki so jo prevzeli 24. aprila l. 1938.

Stéletova knjiga bo dobro služila vsem, ki se zanimajo za to naše znamenito svetišče bodisi z zgodovinskega bodisi z umetniškega zrišča. In bi le želeli, da bi dobile take opise tudi druge naše stare cerkve in posvetne stavbe, ki jih v naši domovini ne manjka.

k Hrvatski pesnik Olinko Delorko bo izdal tekem tega meseca v Zagrebu novo zbirko svojih pesmi. Izšle bodo pod naslovom »Razigrani vodokoci«. To bo tretja njegova zbirka.

k Režiser Alfonz Verli, član zagrebskega gledališča, je te dni slavil 25letnico svojega režiserskega delovanja. Gledališče njegovega jubileja ni moglo javno proslaviti, ker je jubilar bolan.

k Jugoslovanski dramski avtorji so na nedavnem občnem zboru v Beogradu sklenili razdeliti dosedanje skupno organizacijo na srbski, hrvatski in slovenski del, ki bodo povezani v posebni zvezi. Premoženje organizacije je bilo razdeljeno tako, da so dobili Srbi 50%, Hrvati 35%, Slovenci pa 15%.

Maribor

Vožnja z motornimi vozili ponoči in ob nedeljah ter praznikih prepovedana

Predstojništvo mestne policije v Mariboru opozarja vse lastnike avtomobilov in motociklov, da stopi nova uredba o omejitvi prometa z motornimi vozili jutri v torek 8. t. m. veljavo. Uredba je bila objavljena v »Službenih novinah« št. 229 z dne 5. t. m.

Nova uredba prepoveduje: 1. promet z motornimi vozili ob nedeljah in praznikih, 2. uporabo potniških avtomobilov in motociklov ob delavnikih od 22. ure pa do 6. ure zjutraj, 3. uporabo potniških

avtomobilov in motociklov preko 25 km od meje občine, kjer je sedež lastnika vozila, če je vožnja paralelna z železniško ali avtobusno progo, 4. uporabo vseh motornih vozil za izletniške vožnje, za dirke in tekme, 5. uporabo tovornih avtomobilov (prevozniška obrt) za prevoz blaga preko 50 km od meje občine, kjer je sedež lastnika. Izvzeta so od te omejitve motorna vozila dvora, aktivnih ministrov, tujih diplomatskih predstavnikov, države, banovine in samouprav, Prizada ter Priv. akc. druš. za silose, avtobusi, ki oprav-

ljajo redni potniški promet, avtoizvoški do 25 km od meje občine, kjer je njihov sedež, zdravniki, veterinarji pri izvrševanju zdravniške prakse, cerkveni visokodostojanstveniki, elektriške centrale, gasilci za primer požara in vaj. Avtotaksiji, zdravniki, gasilci, državni in samoupravni vozovi bodo dobili posebne znake. Izvzeti so od te uredbe tudi vsa motorna vozila na pogon z domačimi gorivi. Prekrške bodo kaznovale z denarno kaznijo od 500 do 5000 din in z zaporom do 30 dni.

v ponavljanju je uspeh inseratov

Reorganizacija obrtništv, ko bo izvoljena nova zbornica

V soboto je bila v prostorih Slovenskega obrtnega društva v Mariboru konferenca zastopnikov mariborskih obrtniških združenj, ki so bila z odlukom Zbornice za TOI (obrtiški odsek) razpuščena. Sestanek je sklical Zbornica, vodil pa ga je zbornični delegat dr. Pretnar. V Mariboru in okolici je bilo z usodnim odlukom razpuščenih 14 združenj, med katerimi so večinoma samo finančno in šte-

vilčno močna. Dr. Pretnar je v svojem referatu prikazal smernice bodoče reorganizacije obrtniških združenj, nato pa se je razvila stvarna debata o tem vprašanju. Večinoma sama finančno in štekomišar prevede vse razpuščene organizacije v prejšnje stanje, reorganizacija obrtniških združenj pa naj se izvede takrat, ko bo izvoljena nova zbornica.

NSZ za delavske pravice

Včeraj je bil v zborovalni dvorani restavracije »Novi svet« redni občni zbor podružnice Narodne strokovne zveze v Mariboru.

Iz poročila predsednika je bilo razvidno uspešno delo, katerega vrši Narodna strokovna zveza kot delavska organizacija med obmejnimi delavstvom. S svojim delom je dosti pripomogla, da se je v marsikateri tovarni izboljšal gnotni položaj delavstva ter povsod ščitila delavske pravice, kjer so bile kršene. Pa tudi na kulturnem polju se je mnogo udeleževala. Z ustanovitvijo mladinskega odseka je pritegnila v svoje vrste mladino, kateri je s tem dana možnost sodelova-

nja na strokovnem in kulturnem polju. Iz nadaljnjih poročil so bile razvidne razne akcije in intervencije, katere je podružnica izvedla za izboljšanje delavskega položaja. Predvsem si je podružnica nadela nalogo, da se čimprej primerno reši vprašanje zaposlitve tekstilnega delavstva, ki zlasti sedaj, ko je zima pred durmi, res zaskrbljeno gleda v bodočnost. Na njeno pobudo se je začela akcija za takojšnjo pomoč tekstilnemu delavstvu.

Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika Šimek Franjo, za podpredsednika pa Ceč Josipina in Janku Franjo.

O polnoči skočil v Dravo

Neka družba, ki se je včeraj opolnoči vračala iz Studencev preko dravske brvi, je opazila sredi mostu okoli 20 let starega mladeniča, ki je zaklical »Zadnji pozdrav« ter se pognal preko železne ograje v deroče dravske valove, Reka je

samomorilca takoj zagrnila in ga je bilo nemogoče rešiti. Valovi so ga odnesli proti Sv. Petru. Na mostu je obupanec pustil skoraj novo kolo znamke »NSU« z ev. št. 140875. Kdo je neznan obupanec, še ni ugotovljeno.

STARE KOVANICE PO 1 DIN IN 20 DIN

zamenjate lahko še samo do 20. oz. 31. t. m. pri blagajni Narodne banke in državnih finančnih ustanovah. Po preteku teh rokov se omenjeni kovanci ne bodo mogli več zamenjati.

S SVINCNIKOM ZABODEL SOŠOLCA

V mariborsko bolnišnico so pripeljali 18 letnega dijaka Ferdinanda Fišerja, ki je bil ranjen na levici. Izkazalo se je, da ga je njegov sošolec s prišljenim svincnikom zabodel ter ga precej občutno poškodoval.

m Velikostna otvoritvena predstava v mariborskem gledališču. Za otvoritev letošnje sezone se je uprava gledališča odločila za heroično zgodovinsko komedijo »Cyrano de Bergerac«, ki je bila s prodornim uspehom uprizorjena na vseh pomembnejših odrih. Čisto svojevrstni vsebini primerna je tudi inscenacija (ing. arh. M. Hlad) kakor tudi sploh vsa oprema iz dobe slavnega kardinala Richelieuja, ki ga avtor postavi tudi med gledalce v gledališču v prvem dejanju.

m Angleški tečaj. Se danes vpisovanje od 18. do 19. v I. dr. realni gimnaziji v priložju v Angleškem krožku v Krekovi ulici 14.

m Ali se res še niste mogli odločiti? Zelo prihodnji teden bo zopet pričel ples boginje sreče, in sicer v okviru novega (41.) kola drž. razredne loterije. Prvo žrebanje novega kola bo 11. t. m. Zaradi sreče pri igri, ki jo ima glavna kolektura drž. razredne loterije bančna poslovilnica Bežjak, je odnesla naša ožja domovina tudi pri zadnjem glavnem žrebanju celo vrsto lepih dobitkov. Kdor torej še nima srečke, naj hiti v našo hišo sreče, bančno poslovilnico Bežjak, Maribor, Gosposka 25, kjer je nekaj novih srečk še na razpolago. Če dopolnate srečke, ki jih adresat nočejo obdržati, naj se nemudoma vrnejo, da bodo na razpolago drugim interesentom, katerih število narašča od dneva do dneva.

m Na lahak način do premoženja! Treba je le v »GRADU SREČE« PUTNIK kupiti srečko drž. razredne loterije. Žrebanje že 11. oktobra! Milijonski dobitki! Pohitite!

m Pri Sv. Petru pri Mariboru bo prihodnje nedeljo, 13. t. m., predaval o obrambi proti napadam iz zraka g. Franjo Kramberger iz Maribora.

V nedeljo se je preselil Avtobusni promet Mestnih podjetij Maribor iz dosedanjih poslovnih prostorov in iz garaž v Plinarniški ulici v novo moderno avtobusno garažo na Tržaški cesti 41 in v Linhartovi ulici št. 1. V dosedanjih prostorih mestni avtobusni promet ni mogel več obratovati in se je zaradi neprimernih in pretesnih prostorov delala vsak dan precejšnja škoda na avtobusih, ki stanejo mestno občino veliko premoženja. Avtobusni promet je bil v dosedanjih prostorih od svojega začetka, t. j. od konca decembra 1926. Za početak avtobusnega prometa z dvema avtobusoma je bila zamisel garaž poleg prostorov mestne plinarne docela odgovarajoča. Garažni prostori so se izpopolnjevali vsako leto, kakor je pač naraščala potreba, vendar je bilo nemogoče urediti garaže in poslovne prostore tako, kakor to zahteva značaj avtobusnega prometa. Ko pa je naraslo število avtobusov do 28, je moralo biti večkrat veliko avtobusov na prostem, ni bilo prostora za primerno delavnico in druge sodobne potrebe avtobusnega prometa. Ko je sedanja mestna uprava od leta 1935 pričela s popolno preureditvijo avtobusnega prometa, je uvidela lansko leto tudi nujno potrebo, da zgradi za avtobusni promet primerne garaže in poslovne prostore. Ko je ravno razmotrivala o primernem zemljišču za nove garaže, se je nudila prilika, da je kupila od tvrdke E. Zelenka & Co. ob Tržaški cesti in Linhartovi ulici primerno zemljišče in tudi nekaj stavb, ki so se bile uporabne za potrebe avtobusnega prometa. Delo je bilo poverjeno tvrdki inž. Jelenc in Slažmer, ki je pričela z delom dne 16. 10. 1939. Delali so skoraj eno leto, v 2 zim-

Osečite sebe in svajce!

Milijonski dobitki so na razpolago! Prvo žrebanje novega kola drž. razredne loterije je že 11. oktobra! — Pohitite za nabavo srečke v »GRADU SREČE«, PUTNIK - MARIBOR. Poizkusite svojo srečo!

m Pevski zbor Glasbene Matice sprejema nove člane samo še v oktobru ob lorkih, sredah in petkih ob 20. uri v risalnici meščanske sole na Stolnem trgu.

m Prefrigan goljuf. Posovnik Alojzija iz Maribora je prijavila radvanjskim orožnikom, da jo je pred časom neki M. Z. iz Sl. Ilja prevaral za večjo vsoto denarja, ki ji jo je izvalil s pretevo, da bo za njo nakupil v Radvanju razni gradbeni material. Denar pa je nato zapravil. Prijavljen je sodišču.

m Na občnem zboru pevskega zbora Glasbene Matice, 4. t. m., je bil izvoljen za predsednika znani mariborski knjigar g. Koren, za podpredsednika rav. g. Sever. V odboru so rav. ga. Rozmanova, gg. Novak Jakob, Jagodič Ivan in Kajč Milan.

m 800 din nagrade dobi tisti, kdor izsledi tatni, ki je ponoči ukradel z avtomobila lastnika kemične čistilnice Karla Nedoga rezervno avtomobilsko kolo.

m S flobertovko se je ustretil v sredinec leve roke 16letni Setina Milan, sin prometnega uradnika iz Praprotnikove ulice. Zdravi se v mariborski bolnišnici.

m Otroka je povozil. Neki kolesar je v Kežarjevi ulici povozil 5letnega sina železniškega uradnika Slavka Toša, ki je dobil poškodbe na glavi in obeh nogah.

m Kos železa je padel na roko ter jo zlomil Alojzu Korošču, 55letnemu skupinovodji v delavnicah državnih železnic. Zatekel se je po pomoč v mariborsko bolnišnico.

m Tatvina v trgovini. V trgovini Marije Grgurevič v Gosposki ulici je nekdo ukradel štiri nove ženske jopice ter napravil 1400 din škode.

m Tat koles pod ključem. Pred dnevi je bilo ukradeno izpred gostilne Kokot v Radvanju žensko kolo vredno 1000 din, last gostilničarke. Mariborska policija je nekaj dni zatem javila radvanjskim orožnikom, da je aretirala in zaprla tatno osebi Ivana Kuharja iz Maribora. Imenovani dejanje priznava. Kolo je bilo pri njem najdeno in izročeno lastnici.

Nove avtobusne garaže

skih mesecih je delo počivalo, manjkajoča dela pa se bodo dokončavala še nekaj tednov.

Velikost garažne dvorane (70x32 m) obsega 2240 m². Tej se priključi mehanična delavnica (12x33 m) v izmeri 395 m², električna in strojna delavnica v velikosti 150 m². Razen tega se je zgradilo še mnogo pomožnih prostorov, to so kovačnica, varilnica, prostori za gumo, akumulatorje in čistilni material v izmeri skupaj 50 m². Skladišča za nadomestne dele, staro železo, olje, sode, metan in orodje merijo skupaj 560 m². Kurilnica za centralno kurjavo meri 65 m² in leži 7 m pod zemeljsko površino. Preskrbljeno je tudi za delavsko garderobo, umivalnico in kopalnico. Trije prostori merijo 68 m². Upravni prostori imajo skupaj 5 sob in merijo skupaj 100 m². Glavna dvorana avtobusne garaže je pokrita s strešno konstrukcijo »Ambie. Svetla razpetina posameznih lokov je 32 m. Nad celo dolžino dvorane, ki znaša ca 70 m, je 11 takih lesenih lokov. Loki so brezčlenjski. Skupno je za ostrežje, ki pokriva površino za 2400 m², porabljenega okroglo 125 m³ lesa. Posamezne dolžine lesa, iz katerega so sestavljeni loki, merijo do 13 m. Cela strešna konstrukcija je prekrita s salonitom, ki ga je dobavila tvrdka »Split d. d.«. Glavna dvorana, kjer so avtobusi, je na severni in južni strani zasteklena, in sicer znaša površina oken okoli 400 m², t. j. 1200 šip. Delavnice so razen oken opremljene tudi še z nadsvetlobo, katere kvadratura znaša ca 350 m², t. j. približno 500 šip. Tlaki v glavnih dvoranah, kakor tudi v delavnicah so betonski. Za tlake same se je porabilo ca 350 m³ betona. Avtobusne garaže imajo tudi lastno central-

Kino

* Grajski kino. Samo do vključno srede veliki češki film »Torpedo 48«. — V sredo ob 20.45 uri zadnji in poslovilni večer Svengalija.

* Kino Union. Od četrta pa do ponedeljka »Obsodili so človeka« skrajno napeta vsebina, izborni igralci, sijajna režija.

* Esplanade-kino. Izborna duhovita pikantna veseljoigra »Moja hči tega ne dela« z Geraldine Katt, R. A. Roberts-om in Rolf Wankajem.

no kurjavo, in sicer je to kombinacija parne in toplozračne kurjave. Nadse zanimiva je kurilnica, ki je izredno globoko v zemlji, najnižja točka kurilnice je 7 m pod terenom. Za zidove kurilnice se je porabilo približno 350 m³ betona.

Avtobusi bodo privozili v garažo iz Tržaške ceste mimo moderne električne črpalke, ki jih bo oskrbovala z gorivom. Blizu uvoza je čistilni prostor za avtobuse, od tam zapeljejo avtobusi v mehanično delavnico na jasko za popravila, na katerih bodo pregledani in popravljani. Za težja popravila je blizu mehanične delavnice vgrajeno hidravlično dvigalo, ki dvigne avtobus 1.50 m visoko. Mehanične delavnice so opremljene s potrebnimi mehaničnimi stroji, ravno tako elektromehanična in strojna delavnica. Po vsej garaži in delavnicah so napeljani specialni električni vodi, cevi za komprimirani zrak in plin, kakor tudi električni vodi za polnjenje avtomobilskih baterij. Kurilnica centralne kurjave se kuri s premogom grahovcem, ki proizvaja paro nizkega tlaka. Ta para je napeljana v izolirnih ceveh po garaži in delavnicah in se ogrevajo prostori s pomočjo specialnih kaloriferjev s toplim zrakom. Nove garaže so tudi opremljene s posebno cisterno za filtrirano deževnico, ki je v obratu nujno potrebna za polnjenje hladilnikov.

Nove garaže bodo zadoščale za dolgo dobo let potrebam avtobusnega prometa Mestnih podjetij Maribor, če tudi bi se le-ta še nadalje razvijal in razširjal. Z vselitvijo v nove avtobusne garaže bo šele mogoče misliti na sistematsko delo in organizacijo pri mestnem avtobusnem prometu.

Zanimivosti

Tragedija zaradi neozdravljive ljubosumnosti

Pretrajljiva življenjska zgodba iz španskega mesta A cantare

Italijanski listi prinašajo obsirna poročila o epilogu neke nevsakdanje družinske tragedije, ki se je nedavno odigrala v španskem mestu Alkantari. To je edinstven slučaj te vrste v kriminalni zgodovini, zaradi česar ga je vsa španska javnost spremljala z velikim zanimanjem.

Od poročnega dneva pa vse do strašne tragedije, ki se je odigrala v začetku letošnjega junija — polnih 18 let — se Enrico Bartolos in njegova izredno lepa in mlada žena nikakor nista razumela. V njenem zakonu je ves ta čas vladala neprijetna atmosfera.

Prepiri so bili na dnevnem redu,

Enrico in Conchita sta se često celo strela ter uprizarjala burne scene, nad katerimi se je zgražalo vse sosedsvo. Tako je ta mladi zakonski par postal v kratkem času znan po vsej Alkantari, ljudje so se izogibali njune hiše, da ne bi bili priče njunim zakonskim prepriom.

Toda kljub tej nevdružni situaciji niti možu niti ženi ni prišlo na misel, da bi se ločila, svojim otrokom na ljubo sta živela skupaj. Ko se jima je pred pol leta rodil še peti otrok, se je Enrico proti svoji ženi često pritoževal, da ne more zaslužiti toliko, kakor bi bilo za obstanek družine potrebno. Zaradi tega so bili prepri se pogostejši in srditejši.

Conchita je dolgo prenašala teror svojega moža, ki je bil hudo ljubosumen ter ji je v svoji neozdravljivi ljubosumnosti vsak dan prirejal mučne prizore.

Njeno življenje je postajalo vedno neznosnejše,

vendar je še nadalje prenašala nastope surovega moža, ki ji je često grozil, da jo bo ubil. Nekega dne je prišlo do posebno ogorčenega prepira in do pretepa. Zakonca sta se v navzočnosti otrok surovo pretepala, vlekla za lase in grabila za vrat. Končno je močnejši Conchiti uspelo, da je obvladala svojega pobesnelega moža in že je izgledalo, da bo ona izšla kot zmagovalka iz te zakonske bitke. Toda Enrico v svoji ljubosumnosti in besnosti nikakor ni hotel dopustiti,

da bi njegova žena triumfirala nad njim.

Pograbil je veliko kladivo ter poskušal udariti z njim svojo ženo po glavi. Ona se mu je pravočasno umaknila ter se izognila udarcu, nato pa ga je ponovno naskočila, mu izvila kladivo ter ga s krepkim udarcem po glavi pobila na tla, tako da je obležal nezavesten. Zdravniški pregled je ugotovil težko poškodbo lobanje in možganov, v bolnišnici pa so zdravniki spoznali, da bo Enrico ostal vse življenje nem zaradi poškodbe možganov.

Ko so Enrica v bolnišnici odpustili, se je vrnil na svoj dom ter nadaljeval skupno življenje s svojo ženo, ki je iz njega napravila mučca. Nekaj časa je bilo vse v najlepšem redu, celo prepri so izostali, ker je bil mož nem. Toda

ljubosumni mož ni dolgo miroval,

ponovno je pričel preganjati svojo lepo ženo ter jo je dolžil raznih ljubavnih avantur z mladeniči iz Alkantare. Ker ni mogel govoriti, je ženi svoja sumničenja dajal pismeno na lističih. Pri tem je zopet večkrat prišlo do

Acetilen namesto petroleja

Vse kaže, da bodo sedanji časi prinesli izpremembo tudi v našo razsvetljavo in to v prvi vrsti v razsvetljavo širokih plasti naroda. Na merodajnih mestih računajo z omejitvijo petroleja za razsvetljavo, katerega količine so zaradi sedanjih razmer precej nižje in bo morala njegova uporaba postati minimalna. Nekateri zainteresirane industrije so izdelale že tudi tip »ljudske acetilenske svetilke«, ki je po njihovem mnenju prav tako ekonomična kot petrolejka. Merodajni krogi so mnenja, da je acetilenska razsvetljava pri nas že dolgo uporabljena in bi jo bilo potrebno samo še bolj popularizirati. V naši državi imamo za tako razsvetljavo tudi vse pogoje. Karbida, iz katerega pridobivajo acetilen, proizvedemo okoli 400 vagonov, 290 vagonov rabi industrija in ribarske ladje, 200 vagonov pa uporabljajo za razsvetljavo. Pridobivanje acetilena pa bi se moglo močno povečati, saj je Jugoslavija v produkciji karbida med prvimi državami na svetu. Letno proizvede 120.000 ton.

SESTANEK 1000 UCENJAKOV

V okviru številnih mednarodnih znanstvenih kongresov, ki so predvideni za november v Nemčiji, posvečajo posebno pozornost velikemu kongresu fizikov v Berlinu. Nad 1000 učenjakov vsega sveta je prejelo vabilo Nemškega fizičnega društva in Nemškega društva za tehnično fiziko. Okoli 1000 slavnih fizikov je se prijavilo sodelovanje na tem zanimivem kongresu.

burnih scen, možu surovo pretepal svojo ženo. Nekega dne je Enrico v pretepu planil nad svojo ženo z velikim kulturnim nožem. Žena se je obupno branila ter naposled uspela, iztrgati mu nož iz roke. In tedaj je kakor brezumna zgrabila svojega moža za vrat ter ga davila toliko časa, da je pod pritiskom njenih prstov izdihnil.

S tem pa še ta tragedija ni bila dovršena. Conchito so oblasti aretirale. Ko je stala pred sodniki v nabito polni sodni dvorani v Alkantari zaradi uboja svojega moža, so se odigravali ganljivi prizori. Na dolgo in široko je razložila sodnikom svoje veliko trpljenje ob strani ljubosumnega moža. Iz njene izpovedi so sodniki lahko spoznali, da je večji del krivde na moževi strani. Ona

je moža zadavila samo v samoobrambi, ker ji je on že več let grozil s smrtjo ter se je tudi tako obnašal, da je iz tega lahko spoznala njegove ubijalske namene.

Otroci so pričali v korist svoji materi, njen branilec pa je opozoril sodnike, da je zadavila svojega moža v silobranu in da je na razpolago več prič, ki lahko potrdijo, da je že večkrat popreje hotel ubiti svojo ženo.

Po dolgem posvetovanju je predsednik sodišča objavil sodbo, po kateri je bila Conchita obsojena na leto dni zapora. Sodišče je izreklo blago kazen, ker je upoštevalo, da je obtoženka mati petero otrok in da je res v silii branila svoje življenje proti možu, ki je postal, kakor izgleda, zaradi neozdravljive ljubosumnosti popolnoma nepreračunljiv.

Terensko maskirano letalo, pripravljeno, da vsak hip poleti nad sovražnika

Tri leta ječe, ker je ljubila Poljaka

V Breslavi je bila obtožena po poročilih nemških listov, zaradi ljubezenskih odnosov s poljskim ujetnikom, mlada Nemka Elizabeta Jutha von Brümmer. Bila je zaposlena kot lišna pomočnica v Oberzauche, v okraju Glogau. Obtoženka se je zagovarjala, da se je v tem času nahajala v duševni depresiji in je to

tako vplivalo nanjo, da je storila tak prestopok. Sodišče njenega zagovora ni moglo upoštevati, ker je dalj časa kršila predpise o postopanju s poljskimi ujetniki. Obsodili so jo na 3 leta robije in 3 leta izgube častnih pravic. Vsteli pa so ji v kazen 3 mesce preiskovalnega zapora.

Življenjski znak v egiptčanskih mumijah

Argentinski profesor dr. Gavitz je dal senzacionalno izjavo, da je mogoče izzvati znake življenja v celicah starih egiptskih mumij in mumij starih indijanskih plemen, ki so živela že pred ltki. V plazmi v liminem sistemu se začenjajo zopet organizirati celice, ki se lahko

celo delijo. Niti strup niti čas nista mogla poškodovati celic, ki po mnenju profesorja niso umrle, nego samo »dremajo«. To seveda ne pomeni, da se lahko mumije ponovno vrnejo v življenje, nego samo to, da so še manjše življenjske enote kakor je celica.

Katere poklice imajo Berlinčani?

Po statistiki od 17. maja 1939. ima Berlin od 4.321.521 stalnih prebivalcev 3.651.754 oseb, ki služijo in njihovih družinskih članov brez stalnega poklica. Od teh odpade na samostalne 376.200 ali 10,3% na družinske člane, ki jim pomagajo 59.400 ali 1,6%, na uradnike 333.800 ali 9,1%, na nameščence 966.800 ali

26,5% in na delavce 1.915.600 ali 52,2%. V poljedelstvu in gozdarstvu je v Berlinu zaposlenih 29.400 ali 0,7%, v obrti in industriji 1.774.500 ali 41,1%, 672.200 ali 15,5% v javni in privatni službi, 109.500 ali 2,5% v gospodinjstvu, 669.700 ali 15,5% samostalnih brez vsakega stalnega poklica.

O špijonaži v bivši svetovni vojni

Zanimivi spomini Slovenca ki je med svetovno vojno поблиže spoznal špijonažo

Špijoni so v navadnem življenju na slabem glasu. Poštena družba se jih izogiblje. Vendar se mnogo ljudi s špijonažo živi, in ne ravno najslabše. Vse večje države imajo v vojnih in notranjih ministrstvih posebne oddelke za špijonažo s stalno nastavljenimi uslužbenci-špijoni in s takimi, ki so najeti le za določene posle.

V vsaki vojni se mnogo piše in govori o špijonaži. V minuli svetovni vojni je imel slovenski narod priliko spoznati zlo ovaduštva, ki je pripeljalo marsikaterega ovađenega na morišče, mnoge pa v ječo in internacijo. Ti ovaduhli so bili zlohotni ljudje, ki večinoma niso delali za denar ampak so razkrivali svoje vroče avstrijsko srce iz politične in osebne maščevalnosti ter iz želje, da bi opozorili oblast. po čigavih žilah se pretaka prava kri. Nekaj takih se jih greje še vedno na jugoslovanskem soncu.

Toda o teh ni tu govora, ampak o poklicnih špijonih. Med svetovno vojno sem

se bil seznanil na tirolski fronti z aktivnim majorjem, ki je odslužil dober del svojih častniških let kot špijon in ki mi je iz tega svojega življenja marsikaj povedal. Za sedanje čase morda niso ti spomini brez zanimivosti.

Da bi mi dokazal, da človek nikdar ne ve, če se ne skriva tudi za njegovim prijateljem špijon, mi je razodel, da je bil nekaj časa v špijonažni službi tudi neki moj dober znanec iz Zagreba, ki sem ga cenil kot resnega, izobraženega moža. Govoril je več jezikov in študiral privado jus.. Kot aktiven poročnik je bil poslan v špijonažnem poslu v Italijo, a v Benetkah je spoznal nevarnost svoje službe, se vrnil in prosil za razrešitev. Nekako ob istem času je bil dodeljen avstrijskemu vojaškemu atašeju v Rimu kapetan z edino nalogo, da izve za zapuqnike italijanskih oblasti v Avstriji. Nastopal je kot lahkoživ, bogat generalštabni častnik in navezal ozke stike z vrsto oficirjev v italijanskem vojnem mi-

Naseljenost in prometne razmere v Kanadi

Kanada spada med najbogatejše države na svetu. Toda njena prirodna bogastva večinoma niso izkoriščena radi pomanjkanja ljudi. Bolj gosto naseljena so samo pokrajine na jugu države ob meji z USA. Najbolj neseljene pokrajine so tik ob veliki prometni zvezi, ki veže kanadski vzhod in zapad, Prebivalstva ima Kanada okrog 10 milijonov. Od teh je samo 4 milijone Angležev in Škotov. Med ostalimi je 3 milijone Francozov, 1,3 milijone Ircev, pol milijona Nemcev in še mnogo Skandinavcev, Ukrajincev, Nizozemcev, Poljakov, Židov itd.

Z eno roko, toda najhitrejši strojepisec

Studentu Franku Haighu z Dixiecollegea v St. Georgu v USA ni bilo prav nič v nadlego, da je po nesrečnem naključju izgubil eno roko. V kratkem je postal najboljši strojepisec v državi. V štirih mesecih se je tako izuril v strojepisju, da je z eno roko pisal in potolkel v strojepisju vse svoje tovariše, ki so pisali z obema rokama. Frank je iznašel nov način pisanja z eno roko, kar mu je omogočilo, da je v hitrosti vse premagal. Pri neki tekmi je polnih pet minut pisal z izredno naglico, pa se pri tem ni niti enkrat zmotil.

»ŠIK« ZA VSAKO CENO...

Velik transoceanski parnik je dobil defekt in se je začel potapljati. Bogata Američanka mistres Brown je prejela rešilne pasove obenem z drugimi potniki. Ko je bilo že pričakovati, da bo parnik vsak čas utonil, se je mistres žolčno obregnila nad mornarjem, ki je delil pasov: »Zakaj mi niste dali za številko manjšega? Ta mi ne pristoja dobro!«

MODROSTI PRASTAREGA VZHODA

Sto ljubezni — sto žalosti. Radost — žalost. Budha.
Deliti miloščino in to javno razglašati pomeni toliko kot grešiti. Talmud
Tudi veliki ljudje grešijo. Psalm
Kadar nas bo nekdo razumel, nam bo tudi oprostil. Staroindijska

Slednjic boste menda le kupili dežnike!

Novice

Kdaj in kako bomo letos brali

Up in strah sta staina spremljevalca našega vinarja zlasti pred trgatvijo

Za mnoge prihajamo s tem vprašanjem že prekasno. Prijatelj in tovariš v Kostanjevici nam je pisal 30. IX., da bo »v treh cekarjih« lahko odnesel iz svoje gorice vse grozdje; da je v višjih legah sicer nekoliko boljše, da pa bodo menda »še ta teden vse pobrali«. — Iz severnega kota Slovenskih goric poročajo, da so mnogi že v začetku oktobra začeli brati in so močno hiteli, ker so se bali še slabšega vremena. — Meščanski vinar z Mejskega hriba pri Mariboru tudi že omaguje v odlašanju svoje letošnje, itak pičle trgatve, ker mu jagodje gnije in poka, razen tega pa mu pobirajo in odnašajo grozdje ljudje, ki jih za to ni naprosil... Neki Bizeljanec je začel te dneve brati. Ko mu je možna tehtnica pokazala samo 13% sladkorja v moštu, je nehaj brati, češ da naj grozdje še kaj prizori, čeprav mu ga še toliko pobere ta nesrečna gniloba. — Sok renskega rizlinga in belega burgundca iz goric mariborske vinarske in sadiarske šole je že pred tednom dni pri preizkušnji pokazal dobrih 16% sladkorja in se ob lepem vremenu stalno popravlja. — Zopet od drugod poročajo, da bodo začetek glavne trgatve odlašali do Terezijevega in še bolj dolgo, medtem pa da si bodo pomagali s podbiranjem. Teško je reči, kdo bo imel najbolj prav. Grozdje se ti sicer kaže seveda v vsaki gorici drugače. Letos so te razlike širom po Sloveniji še posebno velike. Brez vsakršnega tveganja pa ni nič. **Up in strah sta stalna spremljevalca našega vinarja zlasti pred trgatvijo.**

Črne grozdne vrste so najbolj občutljive. Grozdje za napravo lepe črnine in čedne rdečine mora biti čisto, popolnoma zdravo in kajpak čim bolj zrelo, sicer ga je uporabiti ko belo grozdje: naglo obdelati, naglo iztisniti, mošt izsluziti — obenem po potrebi eponitirati radi odstranitve morebitnega duha in okusa po gnilobi in plesnobi —, po temeljiti preizkušnji ob pretoku čez kak dan na čisto pa pospešiti vretje z ustrežno toplino in dodatkom kvasnega mošta, torej kipečega mošta iz zdravega grozdja, ki smo ga kakih 5 dni poprej nabrali baš za to svrhu. Čiste vinske kvasnice namreč pri nas malokdo rabi, pa jih tudi precej težko dobiš zares v pravi kakovosti.

Vreme se zopet popravlja. Kdor le more, naj odlašja trgatve pozno zorečega grozdja! Pomagaj si s podbiranjem! Razpokane in povrh predčasno nagnito jagodje (surova gniloba!) ni za drugo. — Podberina, ako jo pravočasno pospravimo in pravilno obdelamo, da včasih celo

boljšo kapljico, kakor istočasno pobrano zdravo grozdje. Podrobnih navodil o vsem tem je bilo tudi pri nas že davno in mnogokrat. Tu jih ne moremo ponavljati.

Zdravo grozdje lahko še dolgo zdrži, ob ugodnem jesenskem vremenu tudi ob popolne, namreč do zlahodne dozoritve. Tatrove grozdja pa je treba odločno preganjati ko nadležne in požrešne škorce ter druge grozdježerce.

Napredni slovenski vinar bo pričakal prihoda »meniškega kurirja iz Fulde«, o katerem smo pisali v »Večerniku« od 21. IX. Želimo in upamo, da i tokrat, kakor

že večkrat, v njegovo veliko gospodarsko korist. Kdor pa redno prezgodaj bere, škoduje ne le samemu sebi, marveč tudi vsemu našemu vinskemu gospodarstvu. Zategadelj so zakonite odredbe o začetku trgatve pri nas in v javnem interesu, samo jih je treba tudi dosledno in strogo izvajati.

Kletarska umetničenja z nekimi industrijskimi sredstvi, čeprav sta n. pr. umetno slajenje in umetno razkisanje goriskega pridelka po zakonu o vinu **popolnoma** dovoljena, ne bodo rešila, še manj pa unapredila slovensko vinarstvo.

Andrej Žmavc.

Poravnava med stavbinci in podjetniki

V Ljubljani je bila že druga poravnava seja glede mezdnih sporov v stavbinski stroki, ki naj bi zaključila znane spore. Med tem je že izšla tudi banova uradba o minimalnih mezdah. Poleg zastopnikov delodajalcev so bile zastopane še strokovne organizacije ZZD, JSZ in NSZ. Strokovne organizacije so predlagale uvrstitev delavstva v 3 mezdne razrede, kjer bi se mezde gibale med 6 in 8.50 din

za kvalificirane, 5.50 in 6.50 din za ne-kvalificirane delavce. Med razpravo so znatno popustile. Delodajalci so vztrajali na svojem predlogu, da ostanejo nekvalificirani delavci v glavnem pri minimalnih mezdah, le polovica delavstva v višjem razredu bi prejela po 25 p na uro več kot znaša minimalna mezda. Organizacije so poudarjale, da je stavbna stroka le sezonska in mora zato biti višje plačana od drugih. Končno so se odločili za razsodništvo bana, ki ga v posebni vlogi prosijo, da razsodi čimprej uspešno in ugoti skromnim delavskim zahtevam.

Ljubljana

a Za zaščito hiš. Po naredbi banske uprave morajo vsi lastniki hiš, večjih od dvonadstropnih, industrijska in večja trgovska podjetja nabaviti gasilne potrebščine, zlasti pa male ročne brizgalne. V tem smislu je mestno poglavarstvo lastnike hiš in podjetij že pozvalo in jih vnovič opozarja, naj pospravijo in uredijo svoja podstrešja ter nabavijo gasilno orodje po predpisih. Mestni gasilski urad bo podstrešja vnovič pregledal. Kjer v določenem roku ne bo ustrezno predpisom, tam bo mestno poglavarstvo potrebno ukrenilo na stroške lastnika poslopja.

a Pomoč mestnemu uslužbenstvu. Kakor nam sporočajo z magistrata, bodo mestni uslužbenci poleg draginjske doka, ki jim je nakazana od 1. oktobra dalje, enako kakor državnim uslužbencem, dobili še poseben nabavni prispevek, to pa namesto božičnice. Ker je sedanji čas primernejši za nakup živil, kurjave itd., je mestni predsednik odredil, da se že zdaj namesto božičnice vsem aktivnim in upokojenim, pragmatičnim in pogodbenim uslužbencem kakor tudi dnevnicarjem izplača enkratni izredni nabavni prispevek po 200 din za vsakega otroka; nadalje tudi vsem poročenim uradnikom enkratni izredni nabavni prispevek po 200 din za žene, toda le tedaj, če te niso v službi. Enkratni izredni nabavni prispevek po 500 din pa prejmejo tudi vse mestne snažilke. (Je lepo od magistrata, da se je spomnil tudi teh revic, na katere je bil pri draginjskih dokladah čisto pozabil. Op. ur.)

Silna nevihta na Murskem polju

V soboto proti jutru so se pripodili od Mure velikanski sivi, nizko ležeči oblaki in pričelo je liti kakor iz škafač Sicer je vso noč rahlo deževalo, a juranji naiv je bil tako nenaden in tako močan, da je na mah bilo vse pod vodo. Naliv je spremljal tudi vihar, ki je otresel jablane in drugo sadje. Voda je drla prek in prek ter prišla tudi v kleti in hleve. Okolica Križevca je vsa pod vodo, ki odnaša sproti vse, kar najde na poti.

o Za regulacijo Mure na notranji progi med km 95-91 v odseku Petanjci-Veržej bo 24. oktobra I. licitacija. Proračunska vsota znaša 532.910,46 din.

o Učiteljsko ljutomerskega okraja bo imelo svoj občni zbor in zborovanje v soboto, 12. t. m., v Križevcih. Po daljšem presledku bo letos to prvo zborovanje, zato je pričakovati številne udeležbe.

o Napredovala je pri Sv. Trojici v Slov. gor. učiteljica Amalija Duh.

o Mladi žrtvi nesreče na rudniškem ribniku v Velenju elektrotehnik Franca Kvartiča in strojnika Janka Ulriha so pokopali ob ogromni udeležbi rudarjev in ostalih delavcev ter nameščencev. Na pogrebu je bilo zastopano tudi rudniško vodstvo, sodelovali pa so pevski zbori iz Velenja, Zabukovce ter Soštanja. Rudarska godba je žrtvama odigrala zadnji pozdrav.

o Občni zbor učiteljskega društva za laški okraj bo v soboto 12. t. m. ob 9.30 na osnovni šoli v Zidanem mostu. Učiteljsko laškega okraja bo ta dan manifestiralo enotnost svojih pogledov na vse probleme, ki zadevajo slovensko šolstvo in učiteljsko telo.

Ne pozabi naročnine!

Prehranjevalni urad za Slovenijo

Ban dr. Natlačen je izdal 5. okt. posebno odredbo o ustanovitvi banovinskega prehranjevalnega zavoda v Ljubljani, katerega namen naj bi bila enotna organizacija in izvedba poslov za preskrbo prebivalstva v dravski banovini z življenjskimi potrebščinami. Zavod je sestavljen del banske uprave, samostojno pravno telo in neposredno podrejen banu. Slednji lahko ustanavlja v posameznih gospodarskih središčih podružnice, ki so tudi same samostojna pravna telesa. Poslovanje zavoda in podružnic bo po trgovskih načelih. Presežki se morajo uporabiti za eksistenčno ogrožene kraje, izgube krije banovina.

Poseben statut o poslovanju določa zavodu sledeče naloge: 1. Nabavlja življenjske potrebščine za prebivalstvo dravske banovine; 2. skrbi, da se to pravilno in predpisno predela in vskladišči; 3. skrbi, da se razpoložljive zaloge porazdeli za potrošnje prebivalstva po preskrbovalnih načrtih, ki jih izdaja ban; 4.

oskrbuje dobavo odvisnih količin življenjskih potrebščin za izvoz. Ban pa more zavodu po potrebi določiti tudi druge naloge. Zavod sme po odredbi bana za posamezne posle osnovati ločene poslovne skupine, ki pa ostanejo sestavni deli zavoda. Predsednika in podpredsednika imenuje in razrešuje ban. Predsednik izdaja po odobrenju bana natančnejše splošne odredbe za poslovanje zavoda, njegovih podružnic in poslovalnic. Zavodu je dodeljen gospodarski sosvet 10 članov iz vrst potrošnikov, gospodarskih krogov in strokovnjakov, ki jih imenuje ban. Seje sosveta sklicuje predsednik. Sosvet oddaja mnenja o stavljenih vprašanjih bana ali predsednika o splošnem poslovanju zavoda, sme pa staviti tudi samostojne predloge. Članstvo je žastno, vendar se zunanji članom povrnejo vsi stroški. Upravno in trgovinsko uradništvo zavoda in podružnic imenuje ban po zaslujanju predsednika. Začetni kapital oskrbi banovina, za tekoče poslovanje sme najemati posojila.

RUBY M. AYRES:

DRUGI MEDENI TEDEN

ROMAN

2

S pogledom je skrivoma ošinila Jimmyjev obraz. — Hitim. Pridi zanesljivo po prvem dejanju. Ali utegneš? Takrat je najdaljši odmor. Sicer pa si, prosim, nikar ne misli, da te odganjam odtod. — Toda iti moram!

Dala mu je roko. — Dragi moj, nikar ne mračni čela!

Challoner jo je tesno prijel za roko ter pritegnil k sebi: — Ne odidem, dokler me ne poljubiš! — V njegovem glasu je bilo nekoliko zapovedovalnosti. Cynthia Farrowa je vzdihnila in kot v bolečini stisnila obrvi, a se koj nasmehnila.

— Prav, toda samo enkrat; ampak, prosim te, pazi na pudel!

Jimmy jo je poljubil naravnost na ustnice.

— Ali si dobiš moje rože? Poslal sem ti namreč rože.

— Da, hvala. Zelo lepe so, — je pogledala po sobi, kjer je ležalo na mizi več šopkov rož. Med njimi tudi Challonerjev.

Jimmy ni mogel preboleti, ko so ji tudi drugi možki pošiljali rože, ter jo zasipavali z darovi. Izpustil jo je iz objema ter stopil k mizi, polni rož. Mračil je čelo. Cynthia Farrowa pa ga je tesnobno opazovala.

Poleg njegovega šopka je bil velik šopek orhidej. Sklonil se je in pogledal vizitko. Rahlo je zardel.

— Spet ta Mortlake! Kako sovražim tega osla! Odkod le jemlje drznost ter ti pošilja rože, ko vendar ve, da si z menoj zaročena.

Ostro jo je pogledal. Sklanjala se je nad toaletno mizico ter blodila po njej z izgubljenim pogledom.

Nekaj trenutkov je zavladała v sobi popolna tišina. Nato pa je Challoner spet pristopil k njej ter jo objel.

— Vem, da sem nepoboljšljiv in grd ljubosumnež. Toda za nobeno ceno ne morem prenesti, da bi ti drugi možki pošiljali rože in darove!

— Obljubil si mi, da s tega ne boš delal vprašanja!

— Da, da, saj vem — toda tega enostavno ne morem prenesti!

Nekdo je tiho potrkal na vrata in že je vstopila garderoberka. Challoner je odhajal.

— Po prvem dejanju torej, — je še dejal.

— Da, — je odgovorila Cynthia, ne da bi se ozrla nanj.

S težkim srcem je odšel proti svoji

loži. Neznana bolečina ga je pobila k tlom. Cynthia ga je zelo nerada sprejela, ni ga pričakovala. Da, nekaj se je moralo na vsak način zgoditi. Poleg tega pa je bil radoveden, kaj neki mu je bila pisala v omenjenem pismu.

Nekoliko boječe se je ozrl po gledališču. Bilo je prenapolnjeno. In koj se mu je zjasnilo čelo, kajti silno je bil namreč potr, če je morala igrati Cynthia pred napol praznim gledališčem.

Dama, ki je sedela v parterju, se mu je priklonila. Prvi hip se je čudil, potem pa se je še sam mehanično priklonil.

— Za vruga, kdo neki je ta ženska? — je vrtal po spominu.

Dama je bila srednje starosti in precej sivih las. Poleg nje je sedelo deklet v beli obleki. Obe sta ga gledali ter se mu ljubeznivo smejala. In v tem dekliskem obrazu je opazil nekaj prikupnega, česar pa ta hip ni mogel jasno opredeliti.

Challoner je bil v zadregi. Prepričan je bil, da ju pozna, toda za vse na svetu bi ne mogel povedati, kdo sta. V svojem brezsilnem življenju se je srečaval s tolikimi ljudmi, da vseh ni mogel zanesljivo hraniti v jasnem spominu. Znova ju je jel opazovati. V obrazu starejše žene je bilo nekaj tako znanega, nekaj... Challoner je nagubal čelo: — Za vruga, odkod neki ju poznam?

Luči so ugasnile in Jimmy je pozabil na vse, ko se je dvignil zastor. Igro je vedel na pamet, vendar pa je pazljivo poslušal besedo za besedo, ko da je prvič v gledališču. Slednjič je zastor padel

in gromko ploskanje je presekalo tišino. Challoner se je dvignil. Ze je odprl vrata, da bi šel h Cynthiaji, ko mu zastavi sluga pot, moleč mu listek.

— Prosim, gospod!

Challoner je začuden vzel listek. Papir je bil slučajno iztrgan iz navadne beležnice ter popisan s svinčnikom.

— Listek mi je izročila dama, ki sedi v parterju, — mu je pojasnjeval sluga.

Jimmy je razvil listek in bral: »Ali bi ne hoteli za trenutek k nama, če že niste popolnoma pozabili na davne dni v Upton Haouse?

Na Challonerjevem obrazu je zasijala radost. Za vruga, kako trdega spomina je, da ju ni takoj spoznal! Kako ju je le mogel tako pozabiti! Da, seveda, deklet v beli obleki je vendar Kristina! Zraven nje pa njena mati, ki je nekoč edina prožila Jimmyju nekoliko družinske tople lju bezni in varstva. Leta in leta ju že ni bil videl — toda vendar, prav gotovo sta ga obsodili za neotesanega, nehvaležnega! V tem trenutku je bila Cynthia pozabljena. Jimmy se je vendar po tolikih letih spet srečal s svojimi znanci. Kot bi trenil, pa je že bil v parterju.

— Vedela sem, da ste vi, — je dejala Kristinina mati, ko je Jimmy sedel na prazen stol poleg nje. — Kristina vas je prva zagledala. Toda videti je bilo, da naju niste spoznal, četudi ste se nama zelo ljubeznivo priklonil, — je smeje dodala.

(Dalje.)

Celje

Veliko obrtniško zborovanje v Celju

V Celjskem domu je bil v nedeljo izreden občni zbor Skupnega združenja obrtnikov v Celju, ki ima po pripojitvi ukiniteljnih obrtniških združenj sedaj okrog 1350 članov. Občnega zbora se je udeležilo okrog 400 obrtnikov iz Celja in celjskega okraja.

Predsednik združenja, g. Stojan Holobar je v začetku pozdravil zastopnike oblastev, tiska, Zveze slovenskih obrtnih društev v Ljubljani in Združenja obrtnikov v Kranju. Z občnega zbora so bile poslani vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju Petru II. ter pozdravne brzojavke trgovinskemu ministru, banu dravske banovine in komisariju Zbornice za T.O.I. Predsednik je v svojem poročilu poudaril, da ukiniteljnih združenj ni bila izvršena po želji Skupnega združenja in da so pritožbe združenj proti ukinitvi docela upravičene. Nato je predsednik navedel glavne želje in zahteve obrtništva, ki so bile iznešene tudi na drugih obrtniških zborovanjih.

Občni zbor je odobril poročila o poslovanju in likvidaciji ukiniteljnih in pripojenih združenj. Na predlog člana nadzorstva, g. Frajleta, je prejela uprava razrešnico s pohvalo.

Združenje se bo imenovalo odslej Skupno združenje obrtnikov za mesto in okraj Celje. V spremenjenih pravilih je tudi predvidena ustanovitev 16 strokovnih odsekov.

V upravo Skupnega združenja so bili soglasno izvoljeni naslednji gg.: predsednik Stojan Holobar, podpredsednik Ivan Vožlič, člani uprave Ludvik Selišek, Anton Jager, Franjo Dolžan, Franc Košir, Benedikt Malgaj, Majerič, Raiko Rednak, Ivan Knez, Lovasič, Kvas, Golež, Muhovec, Sarel Perc in Franc Strupi iz Celja ter Virjent z Vranskega, Kočevar iz Zalca, Štrozer z Gomilškega in Šolinc iz Št. Jurija ob juž. žel. V nadzorstvo so bili izvoljeni gg. Rudolf Perdan, Bratomil Rebek in Šimenc ml. V razsodišču je prvih pet članov uprave.

Proračun združenja za l. 1940. ostane nespremenjen. Premoženje ukiniteljnih in pripojenih združenj bo naloženo v skupen fond za nakup Obrtnega doma oziroma za gradnjo obrtniških domov. Nova uprava združenja bo uredila vsa finančna vprašanja ukiniteljnih združenj. Ustanovila bo poverjenišтва na Vranskem, v Zalcu in Polzeli-Braslovcah ali pa na Gomilškem. Kot tajnik združenja je bil nameščen g. Bogdan Mirnik, pomožno moč pa bo namestila uprava. Predsednik g. Holobar se je iskreno zahvalil dosežanju dolgoletnemu tajniku g. Streinigu za zvesto službovanje.

Ob zaključku lepo uspešega občnega zbora je bila soglasno sprejeta resolucija, ki vsebuje glavne želje in zahteve obrtništva.

Maksimirane cene kruha

Okrajno načelstvo v Celju je odredilo maksimirane cene kruha v celjskem okraju. Od 7. t. m. dalje bo stal 1 kg kruha iz enotne krušne moke (ljudski kruh) 5 din, žemlja v teži 4 dkg iz enotne bele moke 50 par, žemlja 8 dkg 1 din. Kruh iz enotne krušne moke morajo pekovski mojstri peči v komadih po 1 kg in po

1/2 kg. Maksimalna cena kruha pri peku je obvezna tudi za trgovine. Popust, ki ga event. dovoli pekovski mojster večjim odjemalcem, gre v njegovo breme. Ljudski kruh se sme prodajati šele drugi dan po peki. Nočno delo v pekarnah je prepovedano. Prestopki se bodo kaznovali po tozadevnih določilih.

c S kostanja je padel 14 letni sin zidarja Franc Podgoršek iz Ostrobnega pri Celju. Dobil je težke poškodbe po vratu.

c Pri obiranju hrush je padel z drevesa 21 letni sin posestnice Peter Mokolar iz Brezna pri Laškem in si zlomil levo roko v ramenu.

c Sode je valjal 31 letni delavec Leopold Doberšek iz Teharja. Z desno roko je prišel pod sod, ki mu jo je zmečkal.

c Zetev smrti. Umrla je 69 letna gospa Marija Sirše, gostilničarka na Lavi pri Celju. — V št. Juriju pri Celju je umrla 29 letna hči posestnika Karolina Ferlež.

c Združenje trgovcev za mesto Celje obvešča vse trgovce, da je treba voditi kontrolne knjige le za blago, ki je pripelo v trgovino po 1. oktobru t.l. Na stare zaloge se vodstvo kontrolnih knjig za trgovino na drobno ne razteza.

c Po banovni uredbi o zvišanju minimalnih mezd, ki so veljavne od 1. oktobra, znaša minimalna plača pri 10 urnem delovnem času v krajih z več kot 5000 prebivalci za trgovske pomočnike 1375 din

na mesec, to je 5,50 din na uro. V krajih izpod 5000 prebivalcev znaša plača 1250 din na mesec ali 5 din na uro. Za hrano se sme računati samo 12 din na dan, za stanovanje pa 2 din dnevno.

c Priključitve na mestni vodovod izven teritorija mestne občine se odslej ne bodo več dovoljevale.

c V Vodnikovi ulici bodo ob vsaki strani cestišča napravili 2 metra širok hodnik za pešce. Pred poslopjem Ljudske posojilnice in meščanske šole pa bo hodnik širok 4 metre.

c Opustili bodo v Gaberju ulico Lastni dom, ker rabi prostor tvrdka Westen, ki bo povečala v tej smeri ključavničarske delavnice. Zato pa bo morala tvrdka Westen zgraditi novo cesto od kovinarske ulice v smeri proti Bukovžlaku, vzporedno z Mariborsko cesto.

c Velik vlom so izvršili neznan storilec v eni minulih noči v tako zvano Zadrugo na Frankolovem. Odnegli so raznega blaga v skupni vrednosti okrog 10 tisoč dinarjev.

n. Povečana produkcija morske soli? Zagrebška Delavska zbornica in druge delavske ustanove so prošle vprašanje povečane pridobivanja morske soli na dalmatinski obali. Danes moramo sol še vedno uvažati, kljub temu, da bi prav zaradi velikih možnosti pridobivanja morske soli lahko izkazovali že velik izvoz. Predvsem na Pagu, kjer je že stara solarna, so dobri pogoji za povečanje obrata. Omenjene ustanove opozarjajo na to zanemarljivo možnost in poudarjajo, kako velike važnosti je takojšnje povečanje bazenov za izhlapevanje.

n. Mati Pavla Radića, hrvatskega politika in bivšega ministra, je umrla v Trebarjevu v visoki starosti.

n. Aktivni saldo terjatev nasproti Italiji. Po izkazu Narodne banke smo dosegli koncem septembra visok aktivni saldo z Italijo, ki znaša 21,5 milijonov din. To je v primeri s prejšnjim stanjem velika sprememba v našem kliringu z Italijo, saj smo še v začetku avgusta dolgovali Italiji 50 milijonov din. Zaradi najnovejšega aktivnega salda bodo morali izvozniki v Italijo čakati na vrstni red izplačila klirinskih terjatev.

Omejitev šolanja židovske mladine

Ministrski svet je predpisal posebno urebo o vpisu oseb židovskega porekla na vse vrste visokih šol, srednjih, učiteljskih in strokovnih, po kateri se na njih sme vpisati samo določeno število učencev židovskega porekla. Razmerje židovskih in ostalih učencev mora biti v takem razmerju, kot je število židovskega prebivalstva do ostalih državljanov. Vrhovna šolska oblast, ki je na-

dležna za vsako posamezno vrsto šol, pa bo začenši od šol. leta 1940-41 določila koliko Židov sme biti vpisanih v 1. razred raznih šol. Za učence višjih letnikov, nova uredba ne velja. Otroci židovskega porekla, kateri starši so zaslužni za domovino, so popolnoma izvzeti iz določb nove uredbe. Tuji židovskega porekla se ne morejo vpisati na nobenem navedenem zavodu.

Ptuj

NAPRAVITE RED V HIŠI KULTURE

Poslopje ptujskega gledališča je v skrajno slabem stanju. Zapuščena je vnanjost, ki daje zlasti tujcem neugoden vtis. Omet je že močno preperel in se je že odrobil na več mestih do opeke. Tudi okrog gledališča ni vse v redu. V tem poslopiju je več strank, vendar nimajo niti svojega smetišča. Če se s strani mestnega stolpa ozremo na dom prosvete, najprej ugotovimo kup smeti, na katerih se pasejo muhe. Tudi psov ne manjka, ki raznašajo te odpadke. Od časa do časa pridejo cestni pometarji in odstranjujejo smeti izpred gledališča. In še več: gledališče ima le razbito in nehygienično stranišče. V notranjosti gledališča pa bodo na zimno med drugim predvsem pogrešali dobro peč. Namreč gledališka peč je zelo nerentabilna, ker morajo pričeti kuriti za predstavo celih 24 ur prej. Vrh tega ima počeno cev, tako da dim uhaja v dvorano. Nujno je potrebno, da se ti nedostatki v mestnem gledališču odpra-

vijo, da ne bo več zrcalo ptujske kulture nalikovalo na zapuščeno skladišče in javno smetišče. Dramsko društvo, ki ni deležno nobenih rednih podpor, ni zmožno, da uredi gledališče, zato je tu predvsem poklicana mestna občina, da v najkrajšem času odstrani vse navedene nedostatke.

o Dr. Josip Tombak, sodnik okrožnega sodišča v Murški Soboti je upokojen.

o Petletnega otroka Pajo Tucića so gosti v neki gostilni v Somboru tako napojili z žganjem, da je kljub zdravniški pomoči kmalu nato zaradi zastrupljenja umrl. Izpil je skoro pol litra žganja.

n. Gospodarski drobiž. Wolfram so našli pri Spiču nedaleč od Bora. Sledove te dragocene in redke rude pa so našli že tudi v nekaterih rudarskih področjih vzhodne Srbije. — Za Beogradom snujejo sedaj tudi za področje banovine Hrvatske avtonomno prisilno skupnost predelovalcev oljnic. — Merodajni so se odločili, da bodo zgradili v državni režiiji industrijo za proizvodnjo koksa iz lignita. Vprašanje je samo, kje bo zgrajena. Odločiti se morajo ali za bosanski ali kolubarski bazen lignita.

Sport

Uspehi mariborskih motociklistov

DVE PRVI MESTI V ZAGREBU, ENO V BEOGRADU

Na dirkališču v Miramaru v Zagrebu so bile prve motociklistične dirke za prvenstvo banovine Hrvatske. Nad 4000 tisoč gledalcev je občudovalo 48 tekmovalcev, med katerimi je bilo tudi lepo število Slovencev, izmed katerih sta se zlasti izkazala »leteči Kranjec« Ludvik Starič iz Ljubljane ter Hinko Čerič, član motosekcije Avtokluba iz Maribora. Del Zagrebčanov zaradi spora ni startal.

V spornih kategoriji do 250 ccm je zmagal Metz (Zagreb) na DKW v 2:50, Ivan Čerič je v 3:3 štiri petine zasedel tretje, Komel Marijan (oba člana Avtokluba, Maribor) pa 4. mesto. V kategoriji turnih motorjev do 125 ccm je zmagal Fantini Valter (Gorenjski motoklub) na DKW v 4:8 ena petina, pri športnih strojih do 350 ccm je odnesel prvo mesto Uroič Anton (Zagreb) na Jappu v 2:48, drugi je bil Ljubljčan Trampuž Emil v 2:53. V turni kategoriji do 1000 ccm je zmagal v 5 krogih Hinko Čerič v 2:57 ena petina, sledeči dve mesti imata Ljubljčanca Miklavčič Ivo in Puhar Franc. V handikapski dirki za prvenstvo Hrvatske je zmagal Uroič Anton v

5:34 pred Staričem. Zaradi prevelikega števila prijav motorjev do 250 ccm je bila v tej kategoriji še ena vožnja, v kateri je zmagal Ivan Čerič (Maribor) na TWN v 3:45 dve petini. V vožnji s prikolicami je zmagal doktor Aleksander Hribar (Zagreb) na BMW 500 ccm v 3:36 štiri petine, v dirki sportnih motorjev do 1000 ccm za prvenstvo Zagreba pa je v 3:16 odnesel še eno prvo mesto Ludvik Starič.

Na Banjici pri Beogradu so bile propagandne avtomobilske in motociklistične dirke. Prav dobro sta se postavila ppor. Aleksander Glebov (Motosekcija Avtokluba Maribor) ter Dušan Breznik iz Ljubljane. Pri dirki sportnih motorjev do 250 ccm je zmagal ppor. Glebov na DKW med 57 vozači. Za 25.000 m je rabil 15:26 tri petine, drugi je bil Drago Kovačević iz Ljubljane. V vožnji motorjev do 500 ccm je odnesel prvo mesto Dušan Breznik (Ljubljana) v 28:57 dve petini, ki je bil najboljši tudi v dirki sportnih strojev do 350 ccm, kjer se je kot drugi plasiral ppor. Glebov. Dušan Breznik si je priboril še eno zmago v kategoriji 110 ccm.

Naši atleti in atletinje v Ljubljani

»Opozicijski klub« v Slovenski atletski zvezi so priredili v Ljubljani velik meeting, ki je prav dobro uspel. Moško tekmovalstvo je organiziral organizacijski odbor za pripravo troboja mest, ki bi pa utegnil letos zaradi razmer v atletskem sportu celo odpasti. V tekmovalstvu so se prav dobro odrezali tudi Mariborčani. Tako je Zorko (Z) zmagal na 100 m v 11.2, Hlade (Z) je bil najboljši senior v metu krogle z 11.96 ter metu diska, helenski stil, s 27.54, Lužnik (M) je drugi v metu krogle z 11.65, drugi v metu diska, hel. stil, s 26.51, Hrovatin (Z) je na 200 m jun. zmagal v 24.2, Stojšek (M) je za 10.000 m rabil 35:24.0 ter je zasedel drugo mesto, Nabernik (Z) je zmagal v troskoku juniorjev z 12.85, v skoku s palico je Oroszy (R) preskočil 350 cm, tretje mesto je dobil Smerdel (M) s 330, v metu koplja je Gregorovič (Z) drugi s 45.40, v skoku v daljino jun. je zmagal Nabernik (Z) s 6.03, Lužnik (M) je še v metu diska zasedel 2 mesto s 35.59, Schmie-

derer (R) je bil na 1500 m drugi v 4:14.4, na 800 m tretji v 2:02.4, v skoku v višino za seniorje je odnesel Gregorec (Z) tretje mesto z 1.60.

USPEHI »ZELEZNICARJA« NA DAMSKEM MEETINGU

SK Planina je priredil damski meeting, na katerem so se najbolj postavile članice SK Zelezničarja, zlasti Muravska, ki je zmagala v tekih, in Priborska, Muravska je bila prva na 60 m v 8.5, na 100 m je rabila 13.7. Priborska je zmagala v skoku v višino z 1.28 ter v skoku v daljino s 4.50, v metu krogle je odnesla prvo mesto Milica (Z) 8.22, stafa Zelezničarja 4x100 m je prišla prva na cilj v postavi Pribošek, Babič, Veselič, Muravska v času 56.0. V metu diska in koplja je zmagala Tometova (Planina) z 28.30, oziroma 25.66. Zelezničarjeve atletinje so odnesle tudi še več drugih in tretjih mest.

SRBSKA IN HRVATSKA LIGA

V srbski ligi so odigrali popolno kolo tekem. Rezultati: BSK—Jugoslavija 3:0 (1:0), Vojvodina—Gradjanski (S) 0:0, Slavija (S)—Jugoslavija (Jabuka) 3:3, Zak—Bata 3:1. V soboto je Jedinstvo premagalo Bask 1:0 (1:0).

V hrvatski ligi sta bili odigrani le dve zaostali tekmi, Concordia je remizirala z Gradjanskim 2:2 (1:0), v Varaždinu pa je Hajduk premagal Slavijo 1:0.

s Srednješkolski atletski meeting so je včeraj zaključili. Zmagala je I. realna gimnazija s 100 točkami, 2. klasična gimnazija 67, 3. Irgovska akademija 62, 4. učiteljske 51, 5. II. realna gimnazija 43, 6. Zelezničarska šola 22 točk.

Mariborski prvi razred

Ptuj—Mura 1:9 (0:3)

V prvorazredni prvenstveni tekmi vzhodne skupine je Mura visoko premagala Ptujčane, ki jih je jasno prekašala. Gole za Muro sta dosegla Kukanja 5 ter Kerčmar 4, za Ptuj pa Španitz. Sodil je g. Kopic iz Maribora.

Slovenjgradec—Slovan 0:3 p. l.

Slovenjgradec tudi tokrat ni nastopil. Ker je bila tekma službeno določena v Guštanju, bodo klubu nastali iz tega precejšnji stroški, ker ni tekme vsaj pravočasno odpovedal.

Amater je oddal prvo točko

Včeraj so odigrali slovenski ligiški predzadnje kolo jesenskega dela tekmovalja. Rezultati pomenijo presenečenje. Največje nam je zopet pripravil Maribor, ki je prepustil obe piki Marsu, drugo pa Zelezničar, ki je zavrnil zmagoviti pohod trboveljskega Amaterja, ki mu je Ljubljana še tesno za petami. Malo presenetljiv je tudi visok poraz Olimpa. Na tablici ini velikih izprememb, le Mars je prehitel Bratstvo in Maribor.

MARIBOR—MARS 1:3 (1:2)

ISSK Maribor je včeraj ponovno razočaral svoje pristaše s porazom proti Marsu, ki ga pač ni nihče pričakoval. Mariborčani so pokazali premalo odločnosti, premehak start, kar je bilo pri ostri igri gostov seveda odločilne važnosti. Moštje v polju še ugajalo, pred nasprotniko-

vimi vrati pa je odpovedal napad, ki je tudi najzrelejšje prilike upropastil. Krilci so bili defenzivno šibki ter so s tem omajali tudi ožjo obrambo, branilca se pred nasprotnikom vedno umikala predaleč pred vrata. Vratarja na porazu ne zadene krivda. Mariborovo moštvo ni nastopilo v kompletni postavi, zlasti je manjkal srednji krilec.

Gosti so se predstavili s precej povprečnima formacijama v obrambi in v krilih, imajo pa jako dobre strelce v napadu. Igralci so fizično krepki ter to tudi s pridom uporabljajo, igrajo ostro, vendar večinoma fair. Vratar je lepo rešil več kočljivih situacij. Moštvo gostov je po odmoru zaprlo igro ter z veliko požrtyovalnostjo kljub terenski premoči Maribora ne samo obdržalo naskok, temveč ga celo še povečalo. Z večjo borbenostjo in po-

Ali res še nimate nove srečke državne razredne loterije?

Dne 11. oktobra t. l. se prične 41. kolo Državne razredne loterije, tekem katerega bo zopet izžrebanih velikih in manjših dobitkov v skupni vrednosti dinarjev

65,000.000.- 3,200.000.-

Največji dobitek znaša dinarjev

Kdor se hoče udeležiti tega novega plesa boginje Sreče, naj se čimprej obrne do naše hiše sreče

Bančne poslovalnice **BEZJAK** Maribor, Gosposka ul. 25

TELEFON ŠTEV. 20-97

kjer je na razpolago veliko število novih srečk.

Beziakove srečke

so zadele v zadnjih letih m. dr. sledeče dobitke oz. premije:

Din 2,008.000.- srečka štev. 68.326

Din 1,002.000.- srečka štev. 59.971

- dinarjev 301.000.— srečka štev. 56.910
- dinarjev 301.000.— srečka štev. 83.526
- dinarjev 200.000.— srečka štev. 34.210
- dinarjev 100.000.— srečka štev. 86.831
- dinarjev 100.000.— srečka štev. 86.834
- dinarjev 100.000.— srečka štev. 7.336
- dinarjev 100.000.— srečka štev. 77.664
- dinarjev 100.000.— srečka štev. 77.696
- dinarjev 100.000.— srečka štev. 4.638

in mnogo dobitkov po 80.000, 60.000, 50.000, 40.000, 35.000, 30.000 dinarjev itd.

žrtvovalnostjo si je Mars večerajšnji uspeh tudi zaslužil.

Gosti so prišli v vodstvo v 22. min. po Zigonu, v 35. min je iz kombinacije Miloš—Janušnik padlo izenačenje, v 39. min je leva zveza gostov postavila rezultat polčasa. V 38. min po odmoru je iz gube padel še tretji gol. Malo pred koncem je moral z igrišča Pišek zaradi surovosti. Zaradi mestoma osire igre je staliral pri Mariboru Dušan na desnem krilu ter desni krilec Marsa, ki sta bila blesirana. Do odmora je bila igra več ali manj odprta, mestoma s terensko premočjo gostov, po odmoru pa je zlasti zaradi obrambne taktike Marsa dominiral Maribor. Sodil je g. Deržaj iz Ljubljane.

s Slovenski atletski klub »opozlelja« so ustanovili v Ljubljani Slovensko lakoatletsko zvezo kot odinega vrhovnega predstavnika slovenskega lakoatletkega sporta. Po poročilih akcijskega odbora je bil izvoljen upravni odbor z dr. S. Lapajnelom na čelu. Tehnični odbor tvori poleg tehničnega referenta še po eden zastopnik Maribora, Celja in Jesenic.

AMATER—ZELEZNICAR 2:2 (2:0)

V Trbovljah je že izgledalo, da bo tudi Zelezničar moral deliti usodo dosedanjih gostov slovenske lige. Do sredine druge polovice je vodil Amater z 2:0, nato pa se je znašel tudi Zelezničarjev napad, ki je po Pocajtu in Turku izenačil naskok dveh golov, ki jih je za Amaterja zabil Kos. Za tekmo je vladalo veliko zanimanje, bilo je okoli 1200 gledalcev, med njimi lepo število navijačev iz Maribora. Sodil je g. Erlih iz Ljubljane.

LJUBLJANA—OLIMP 10:0 (3:0)

Ljubljana je odpravila večerajšnega nasprotnika s hazenskim rezultatom. Strelci so bili Jež 3, Smolej 2, Erber 2, Peček, Lah, Pupo po 1. Sodnik g. Cimperman.

KRANJ—BRATSTVO 4:1 (0:1)

Nekompletni Kranj je dosegel presenetljivo visoko zmago nad Bratstvom, pri čemer ima glavne zasluge vratar Kranja Srakar. Strelci: Božič 3, Grinjal za Kranj, Sretenović za Bratstvo. Sodnik g. Konič iz Maribora.

Nov balkanski rekord inž. Stepišnika

Ob sodelovanju turških, grških in jugoslovanskih atletov so se odigrale v Carigradu letošnje balkanske igre. Kakor se je pričakovalo, so zmagali Grki s 7 zmagami, na drugem in tretjem mestu so Jugoslovani in Turki s po 6 zmagami. Ilirijan inž. Milan Stepišnik iz Ljubljane je izboljšal jugoslovanski in balkanski rekord v metu ključva na 54.42, Ljubljancan Maysar Darko je zmagal v metu kopja ter postavil nov jugoslovanski rekord s 91.24, ostala prva mesta pa so odnesli za naše barve Košir v teku na 1500 m v 4:04.4, Stefanović v teku na 100 m z 11 sek., Lazarevič v skoku v daljino s 7.96 m, in balkanska stafeta v postavi Košir, Klinač, Račić, Stefanović, ki je s časom 3:25.8 zmagala pred grško in (turško) Grk Silas je postavil nov balkanski rekord v metu diska s 50.10. Grk Palmovalis pa je izboljšal balkanski rekord v visokosti na 14.50. Omeniti je treba še nov

turški rekord v teku na 400 m z zaprekami, ki ga je postavil Faik s 56.4 m. Na posebni konferenci zastopnikov sodelujočih držav bodo sklopali v Carigradu o tem, komu naj se poverijo prihodnje balkanske igre. Na vrhu je prav za prav Romuhija, ki bo pa čevrt, odpadla, ker se iger letos ni udeležila. V tem slučaju bi bil glavni interesent Jugoslavija iz Ljubljane kot krajem prireditelje, ker se balkanske igre v Beogradu in Zagrebu že imeli.

s V prvenstvu juniorjev je Zelezničar remiziral z Rapidom 2:2 (0:0), v rezervnem prvenstvu pa je Slavija premagala Maribor 2:1 (0:0).

s Meddržavna nogometna tekina Madžarska—Nemčija v Budimpešti je dala remis 2:2 (1:1). V lakoatletskem tekmovanju so Nemci premagali Madžare 117:80.

SVEŽE FILME, PLOŠČE, PAPIRJE IN OSTALE FOTO-POTREBŠČINE KUPITE NAJCENEJŠE V DROGERIJI

STANOVANJE ODDA

Levo dvosobno STANOVANJE s kopalnico se odda s 1. novembrom. Ljubljanska ul. 41 18533-5

Odda se dvoje STANOVANJE dr. Verstovškova ul. 36. Pobrežje. 18664-5

S 1. novembrom oddam DVOSOBNO STANOVANJE. Vpraša se v pisarni Hišnih posestnikov. Gregorčičeva 6. 18659-5

STANOVANJE soba in kuhinja, se odda Studenti. Pekerska c. 5. 18657-5

SOBO ODDA SOBA s štedilnikom se odda 15. oktobra. Maribor. Koroska c. 63 18666-8

POSESI

Kdor hoče HITRO IN UGODNO prodati ali kupiti hiše, vile, gostilne, posestva, naj pride v dobro vpeliano nastavejšo realitetno pisarno »Rapid«, Maribor. Gosposka 28. 18277-11

POZOR! KUPIM IN PRODAM.

Vsled preselitve prodam krasno vinogradniško posestvo ob avtomobilski cesti Maribor-Zagreb. Kupim novo hišo ali vilo z vrtom v Mariboru 200.000—250.000 djn. Ponudbe pod »Takoja« na ogl. odd. »Večernika«. 18630-11

HIŠO ali posestvo, event. stavbišče kupim. Ponudbe z natančnim opisom in ceno na ogl. odd. »Večernika« pod »Gotovina«. 18622-11

DENAR

DIN 200.000.— ali več vložim v dobro, solidno podjetje. Osebnost udeležba zaželjena. Ponudbe na ogl. od »Večernika« pod »Solidno«. 18628-12

OBRT - TRGOVINA

»KERAMIKA«

Hišni posestniki in najemniki, pregledjte Vaše peči in štedilnike, predno nastopi zima. Vsa pečarska in keramična dela izvršuje solidno in poceni Anton Rajšp, Maribor. Oroznova 6, kjer si lahko ogledate veliko zalogo. Prvo vrstne ploščice ter peči — Stavbeniki in pečariji popust. 5212-13

POHIŠTVO-OPREMA

Prodaja se PEC (gašperček) s cevni, ogledalo in školjko (mušel). Valvazorjeva 30, pri frizerju. 18669-17

Prodajam polovico SPALNICE iz trdega lesa. Aleksandrova c. 31, Pobrežje. 18668-17

Staro POHIŠTVO postelje, omare, mize, stole, otomane, dobro ohranjene, prodam. Vprašati: trgovina Stojan, Košaki. 18665-17

Prodaja se popolnoma nova trda orehova SPALNICA Vpraša se pri Anton Maver, mizarstvo, Vrtna ul. 6. 18658-17

ZENSKI KOTICEK

NOGAVICE rokavice, perilo, trikotaja, volna, pletenine. Oset »Mara« Koroska 26, poleg tržnice. 16799-18

VOZILA

Kupim dobro ohranjeno ZENSKO KOLO Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« p. »Kolo«. 18503-22

»GÖRICKE«

moško kolo, rokromano ter skoraj v novem stanju, se takoj prodaja. Ogleda se Vetrinjska ul. 5. 18672-22

ZIVALI

Prčda se KONJ srednje velikosti, v Krčevini 23, Vinarije, Maribor. 18667-24

RAZNO

VAŽNO ZA VSAKOGA! Pred nastopom zime naročite nove ali dajte popraviti Vaše peči in štedilnike pri prvovrstnem pečarskem podjetju. Staluo velika zaloga naj-novejših modelov peči, štedilnikov in stenskih oblog. Pečarstvo Strašek Gustav, Maribor, Tyrševa ulica 12. 18218-28

MALA TRGOVINA z mešanimi blagom in trafiklo se takoj radi boleznim ugodno odda. Naslov v ovl. odd. »Večernika«. 18572-28

VAŽNO

za vsakogar, ki redi prašiče! Reja prašičev je važna. Skrb, da ne obole, da se zrede in odebele. To dosežete, ako dajete vsaj enkrat tedensko redni prašek »Mastelin«, zakonito zavarovana znamka. Sumo potkusite in prepričali se pošta zavilke po 1/2 kg šo pošta zavilke po 1/2 kg din 15.—, 1 kg din 28.—. Manjše zavilke dobite pri trgovcih po din 3.— in 6.—. Naročniki dobite navodila in poštno položice pri Magdalenci Ivan, Rače. 18671-28

Kupujem dnevno vsako količino lepih, obranlj. namiznih

jabolk

ter plačam za iste najvišjo dnevno ceno.

JOSIPINA BOLE sadje in zelenjava na veliko. Maribor, Koroska 20, dvorišče

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 60 din. Najmanjša pristojbina za te oglase je din 10.—. Družbe, preklic, dopisovanja in zenitovanski oglasni din 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 12.—. Dodelo tiskane besede se računalo dvojno. Oglasni davček za enkratno objavo znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu, oziroma za le vozlati v bismu skupaj z naročilom ali na po oštini oložnici na čekovni račun št. 11.409. — Za vse nismene odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znakka za 3 din.

SLUŽBO IŠČE

DEKLE zeli službe k boljši družini za vsa hišna dela s 1. novembrom. Gre tudi v Zagreb. — Marija Topolonce, b. Cresniyevce. 18663-3

VAJENCI (KE)

Pridem, pošten UČENEC za trgovino z mešanim blagom se pod ugodnimi pogoji sprejma. L. Poveden, Maribor, Gregorčičeva 14. 18660-4

Za ukuhavanje

prodajam in nošiljam tudi po železnici lepe, zdrave, zrel, prvovrstne

SLIVE

po najnižji dnevni ceni v gajbicah po 15 do 20 kg JOSIPINA BOLE Maribor, Koroska 20, dvorišče

Oglašujte!

